



új magyar szó

12 oldal

Ára: 1,5 lej

Országos közéleti napilap | Alapítva 1947-ben, Romániai Magyar Szó címmel

VI. évfolyam,
133. (1199.) szám**BNR-valutaárfolyamok**

	1 euró	4,2471 ▲
	1 amerikai dollár	3,3805 ▲
	100 magyar forint	1,5186 ▲

Aktuális

2

Elfogták**Basternák László gyilkosát**

A szlovák rendőrség tegnap megerősítette, hogy elfogták Basternák Lászlónak, a dél-szlovákiai Ógyalla volt polgármesterének, eddigi főellenőrének, a Magyar Koalíció Pártja (MKP) révkomáromi járási elnökének és Nyitra megyei képviselőjének a gyilkosát.

Kultúra

8

Elhunyt Kállai Ferenc

Elhunyt Kállai Ferenc Kossuth-díjas színművész, a nemzet színésze, a Nemzeti Színház örökös tagja, az egyik legnagyobb magyar színházi és filmes művész. Kállai Ferencet hosszú betegség után életének 85. évében, vasárnap érte a halál.

Média

9

„Régi álmom az operett”

Régóta dédelgetett álmom, hogy az operett műfajában is kipróbáljam magam – fogalmazott lapunknak Dancs Annamari énekesnő, aki a bukaresti Ion Dacian Operettszínházban vállalt szerepei után a Budapesti Operettszínházhoz szerződött.

Vezércikk

3

Száll a kakukk fészkére

A jelenlegi romániai állapotok márpedig éppen ezt teszik az állampolgárral: megfosztják viszonylagos biztonságérzetétől és önbecsülésétől. (...) A politikus felelőssége éppen ebben rejlik: örködni az állampolgár biztonságára felett, védelmezni a munkája által megszerzett szociális státusával együtt járó „civil” jogokat. ▶

**Salamon Márton László**

Egyetemi beiratkozás: sok fóka, kevés eszkimó



Az erdélyi magyar egyetemeken ugyanúgy érzékelhető a demográfiai és gazdasági hullámvölgy, mint a nagy egyetemi központokban Fotó: Tofán Levente

Nincs tolongás ezekben a napokban az egyetemi beiratkozásokról sem a román, sem a magyar nyelvű szakokon. Szakértők szerint nemcsak a negatív demográfiai folyamatok, a népességcsökkenés okozza az egyetemek „elnéptelenedését”, hanem a kedvezőtlen gazdasági helyzet és az idejérettségi rendkívül rossz eredménye is: a maturandusoknak majdnem fele el sem jutott az egyetemi felvételi lehetőségéig. Az érdeklődők hiányát egyetemi túlkínálattal kompenzálják: minden szinten, szinte mindent tanulhat az, aki tovább akar tanulni. **7. oldal ▶**

Egy államtitkárt veszít az RMDSZ

▶ A központi közigazgatás már korábban beharangozott karcsúsítása miatt az RMDSZ-nek egy államtitkári és várhatóan három alprefektusi tisztségről kell lemondania – ebben egyeztek meg tegnap lapunk értesülései szerint a koalíciós felek. Eszerint a kisebbik kormánypárt a fejlesztési minisztériumban kapott államtitkári posztot veszíti el. Az RMDSZ-nek járó tisztséget jelenleg Tánzos Barna tölti be, aki azonban nem marad megbízatás nélkül: Haschi András államtitkár helyét veszi át a mezőgazdasági minisztériumban. A koalíciós tanács ülésén a gazdaságélénkítő csomagról is tárgyaltak, az RMDSZ javaslatai pozitív fogadtatásra találtak. **3. és 6. oldal ▶**

Spanyolok a focivilág trónján

▶ Önfeledten ünnepelték tegnapra virradóra szerte Spanyolországban a válogatottnak a dél-afrikai labdarúgó vb-n aratott győzelmét. A spanyol tizenegy színében tündöklő vörös-sárga



A spanyol nagyvárosokban önfeledten ünnepelték kedvenceiket a szurkolók

A „szekus” SOV pereli a sajtót

▶ Bepereli Sorin Ovidiu Vântu a *Hotnews* miatt, hogy a hírportál feltárta az üzletember állítólagos szekusmúltját. A médiamágnás koholmányának nevezte azokat a dokumentumokat, amelyek a *Hotnews.ro* és a *Kamikaze* hetilap közös ankétja szerint besúgói múltját bizonyítják. A Szekuritáé archívumából származó iratok szerint az üzletember a nyolcanas években Nuș fedőnéven írt besúgói jelentéseket, miután a kommunista hatalom titkosrendőrségének sikerült őt beszerveznie. Az ügy pikantériája, hogy Sorin Ovidiu Vântu beszervezése a bákói börtönben történt, ahol sikkasztásért kirót öt éves büntetését töltötte. **3. és 4. oldal ▶**

Röviden

Amerikai hajóbaleset:
hazautazik a magyar csoport

Öt nappal a Delaware folyón történt végzetes hajóbaleset után tegnap hazautazott Philadelphiából az a magyar csoport, amelynek két tagja odaveszett a tragédiában – írta *Philadelphia Daily News* című napilap. Előző héten, szerdán uszály ütközött egy műszaki hiba miatt a Delaware folyón vesztéglő városnéző vízibuszba Philadelphiában; a vízi járművön 13 mosonmagyaróvári fiatal és két kísérő tanár is ült. A balesetben vízbe kerülő 37 emberből 35-öt kimentettek, két magyar turistát, egy 20 éves fiút és egy 16 éves lányt azonban hiába kerestek; holttestüket később találták meg.

A külkapcsolatok modernizálását
szorgalmazza az orosz elnök

A sokoldalú kapcsolatok megszilárdításának, valamint a kereskedelem és a befektetések fellendítésének érdekében az orosz elnök szorgalmazza, hogy országa kössön új, modern szövetséget nemzetközi partnereivel, köztük az Egyesült Államokkal és az Európai Unióval. Dmitrij Medvegyev a nemrég tett amerikai látogatását említve kiemelte, hogy az együttműködésnek nem szabad a rakéták csökkentésére és a különböző regionális problémákról való tárgyalásra korlátozódnia. Moszkva szeretné, ha az észak-atlanti szövetség lezárna átalakítási folyamatát, és korszerű biztonsági szervezetté válna. Az egyenjogú együttműködés alapján Oroszország kész lenne részt venni a biztonság védelmezésében más szereplőkkel együtt – mondta.

Uniók együttműködés
családjogi ügyekben

Jóváhagyták hétfőn az EU-országok kormányai az uniók tagállamok egy csoportjának – jelen esetben 14 országnak, köztük Magyarországnak – az első úgynevezett megerősített együttműködését, amely a nemzetközi párok helyzetének könnyítésére, a jogbiztonság erősítésére irányul. A 27 tagállami kormány ahhoz adott szabad utat a 14 ország számára, hogy közös szabályozás révén tegyék lehetővé a nemzetközi pároknak a jogválasztást válás esetére. A nemzetközi párok – vagyis az eltérő uniók országok polgárai, illetve azonos állampolgárságú, de együtt vagy külön más uniók országban élő párok – elkerülhetik az érzélmileg megterhelő és költséges eljárásokat, ha előre eldönthetik, válás esetén melyik ország jogát kell alkalmazni.

Szerbiában tárgyal a török kormányfő

Hivatalos látogatást kezdett tegnap a szerb fővárosban Recep Tayyip Erdogan török miniszterelnök. A kormányfő tárgyal szerb hivatali partnerével, Mirko Cvetkoviccsal és Boris Tadic elnökkel. Délnyugat-Szerbiában, a zömmel muzulmánok lakta Szandzsák székvárosában, Novi Pazarban részt vesz egy török kulturális központ megnyitására. A hétfői szerb sajtóban megjelent értékelések szerint az utóbbi időben felgyorsult török-szerb közeledés többek között arra vezethető vissza, hogy mindkét ország úgy érzi, lelassult az Európai Unió keleti-délkeleti irányú bővítése.

Zavargások Belfastban, sebesültekkel

Három rendőr löfögyverektől sebesült meg azokban a zavargásokban, amelyek tegnapra virradóra robbantak ki az észak-írországi Belfastban, ahol az Orániai Rend szokásos nyári felvonulásai zajlanak – jelentette a helyi rendőrség. A rend idej felvonulási szezonját záró meneteléseket hétfőn tartják meg. Az „orániaiak” évenkénti felvonulásai idején felizzanak az indulatok a helyi protestánsok és a katolikusok között. Emiatt ilyenkor a szokásosnál fokozottabb a rendőri készség. A felvonulások ugyanis gyakran a két felekezet tagjai közötti összecsapásokat váltanak ki.

Elfogták Basternák
László gyilkosát

MTI

A szlovák rendőrség tegnap megerősítette, hogy elfogták Basternák Lászlónak, a dél-szlovákiai Ógyalla volt polgármesterének, eddigi főellenőrének, a Magyar Koalíció Pártja (MKP) révkomáromi járási elnökének és Nyitra megyei képviselőjének a gyilkosát. „A tettest szombaton délután 15:30 órakor elfogtuk. A kihallgatások és az előkezdett bizonyítékok alapján hétfőn vádat emeltek ellene. A vád: gyilkosság” – közölte Michal Kopcik, az országos rendőrfőkapitány első helyettese pozsonyi sajtóértekezleten. Hozzátette: hatályos törvények szerint az elkövetett bűncselekményért a tettes 25 év, de akár életfogytiglani börtönbüntetést is kaphat. A gyilkosság indítékai továbbra is ismeretlenek. Az esetet a rendőrség szervezett bűnözés elleni hivatala vizsgálja. „Több változattal dolgozunk. Amint valamelyik alternatívára bizonyítékok kerülnek elő, tájékoztatjuk a közvéleményt” – jelentette ki Kopcik.

A rendőrség a sajtóértekezleten megerősítette az esemény lefolyásával korábban nem hivatalosan nyilvánosságra került tényeket. Teljesen új tényként azonban elhangzott: egy ismeretlen személy egy nappal a gyilkosság előtt, tehát csütörtökön késő este meg-



Basternák László Ógyalla polgármesterének főellenőre is volt

próbált bemászni a kapun át Basternákékhöz, de mert valószínűleg megzavarták, ez nem sikerült, s elfutott. A házra felszerelt biztonsági kamerák rögzítették az esetet. A helyszínre kikergetett rendőrök megnézték a felvételt, kihallgatták Basternákot, és megegyeztek vele, hogy a felvételt később átmásolják és kiértékelik. Az 54 éves Basternákot pénteken este löfögyverrel gyilkolták meg Ógyallán saját háza előtt. Basternák már korábban is több fenyegetést kapott, és idén márciusban rá is lőttek, de a golyó nem találta el.

A hatályos szabályok szerint minden szlovákiai önkormány-

zatnak van főellenőre, akinek feladata az önkormányzat pénzügyeinek és gazdasági ügyeinek a felügyelete, ellenőrzése. Kisebb településeken ezt a feladatot megbízásos alapon, honorárium ellenében végzi el valaki. Nagyobb településeken függetlenített tisztségről van szó. A főellenőrt a polgármester javaslatára az önkormányzat választja meg tisztségébe. Az illető beszámolási kötelezettséggel tartozik az önkormányzatnak. Amennyiben törvénytértést észlel, kötelessége azt azonnal jelezni, s a tranzakciót leállítani. Súlyosabb esetekben az ügyeket az illetékes állami hatóságoknak is jeleznie kell. ◀

Izrael: hibáztak
a kommandósok

Híröszefoglaló

Súlyos hibákat követett el az izraeli katonai vezetés a gázai segélyflottilla elleni támadás megszervezésekor és végrehajtásakor május végén – állapította meg egy nyugalmazott izraeli tábornok által vezetett vizsgálóbizottság. A Gabi Askenazi vezérkari főnök utasítására életre hívott testület vizsgálatának eredményeit tegnap ismertette az izraeli rádió. A bizottság vasárnap fejezte be munkáját. Egy másik testület – amelyet a kormány hozott létre, s amelyet Jaakov Tirkel, az izraeli legfelsőbb bíróság nyugalmazott bírája vezet – az incidens jogi aspektusait és következményeit vizsgálja. A gázai segélyflottillát ért május 31-i támadásban kilenc palesztinbarát török aktivista vesztette életét. A Giora Ajlend nyugalmazott tábornok vezette vizsgálat arra a megállapításra jutott, hogy három csoportba lehet sorolni a hibákat. Először is mulasztást követtek el a művelet megtervezésére és végrehajtására vonatkozó különböző hírszerzési adatok feldolgozásánál, nem tudták integrálni a haditengerészet hírszerzési adatait és más csatornákból származó információkat. Másodszor a rajtaütés megszervezésekor nem vettek számításba minden olyan eshetőséget, ami lehetővé tette volna, hogy a katonák elkerüljék a fegyverhasználatot, és nem készültek fel a váratlan esetek kezelésére sem. Végezetül a bizottság azt is súlyos hibának minősítette, hogy a támadásba bekapcsolódott erők tevékenységének koordinálása elégtelennek bizonyult. ◀

Mészárlás
Ugandában

Híröszefoglaló

Két pokolgép robbant fel vasárnap éjszaka két kampalai szórakozóhelyen, ahol a vendégek tévén nézték a labdarúgó-világbajnokság döntőjét; egy kormányzóvivő legújabb közlése szerint 74 ember halt meg a detonációkban Uganda fővárosában. Kale Kayihura kampalai rendőrpáncsok korábban elmondta, hogy az első robbantás egy etióp étteremben történt, nem sokkal később pedig pokolgép robbant egy rögbiklubban. Kayihura azt mondta, hogy legalább 23-an haltak meg a pokolgépes támadásokban. Később egy magas rangú rendőr a helyszínen közölte, hogy 64 halálos áldozata van a robbantásoknak: 49-en haltak meg a rögbiklubban és 15-en az étteremben. Mindkét szórakozóhely zsúfolásig tele volt focidrukkerekkel, akik tévén nézték a labdarúgó-világbajnokság döntőjét. Az Egyesült Államok nagykövetségének szóvivője, Joann Lockard közölte, hogy a halálos áldozatok között van egy amerikai állampolgár, illetve legalább három amerikai megsebesült az étteremben történt robbantásban. Mike Hammer, az amerikai nemzetbiztonsági tanács szóvivője közleményében tudatta, hogy Barack Obama amerikai elnököt mélyen megrendítette az, hogy emberéleteket követeltek e „szánalmas és gyáva” támadások. ◀

Băsescu, a közel-keleti „közvetítő”

ÚMSZ

A palesztin-izraeli tárgyalások újravételéről tárgyalt tegnap Bukarestben a román államfő és a Palesztin Hatóság elnöke. Erről maga Traian Băsescu számolt be a sajtónak, miután fogadta hivatalában Mahmúd Abbászt. „Románia nagyon támogatja a tárgyalások folytatását. Szerintünk az lenne a korrekt megoldás, ha két állam létezne békében és biztonságban

egymás mellett” – mondta a román elnök. Băsescu szerint a tárgyalások alapját a négyek „üttervének” és az arab béketervnek kell képeznie. „Szeretnénk, ha a Hamász elfogadná az Egyiptom által javasolt választások megszervezését. Ez segítené a Hamászt a palesztin állam konszolidációjában” – jelentette ki az államfő.

Traian Băsescu igennel válaszolt arra az újságírói kérdésre: elképzelhetőnek tartja-e, hogy

Benjamin Netanjahu izraeli miniszterelnök békeszerződést írjon alá a Palesztin Hatósággal. „Ismerem jól Netanjahu kormányfőt. Meggyőződésem, hogy a közel-keleti béke híve. Ugyanakkor tudatában vagyok annak, hogy az izraeli politikusok aggodnak népük biztonságáért. Aggodalmukra nem a ramallahi kormány ad okot, hanem azok a szélsőséges csoportok, amelyek nem ismerik el az izraeli államot” – fejtette Románia elnöke. ◀



Traian Băsescu román államfő és Mahmúd Abbász, a Palesztin Hatóság vezetője

Fotó: presidency.ro

A „szekus” SOV perel a sajtóval

ÚMSZ

► Perelni készül Sorin Ovidiu Vântu a *Hotnewst* miatt, hogy a hírportál feltárta az üzletember állítólagos szexuális múltját. „A sajtóban megjelennek annak a tudatos médiakampánynak a részei, amely ellenem zajlik 2009 decembere, az elnökválasztások óta. Ezért beperelem az állítólagos besúgói múltamról információkat közlő hírportált, és a bíróság ítéletéig nem kommentálok az ügyet” – közölte tegnap a médiamágnás, akinek elemzők szerint nagy szerepe volt a legutóbbi elnökválasztások végkimenetelében. Sorin Ovidiu Vântu koholmányának nevezte azokat a dokumentumokat, amelyek a *Hotnews.ro* és a *Kamikaze* hetilap közös ankétja szerint besúgói múltját bizonyítják. A Szekuritáté archívumából származó iratok szerint az üzletember a nyolcvanas években Nuș fedőnéven írt besúgói jelentéseket, miután a kommunista hatalom titkosrendőrségének sikerült őt beszerveznie. Az ügy pikantériája, hogy Sorin Ovidiu Vântu beszervezése a bákói börtönben történt, ahol sikasztásért kirótt ötvenes büntetését töltötte. Korábban egyébként többen is kérték – például az *Evenimentul zilei* napilap – az üzletember múltjának átvilágítását a Szekuritáté Irattárát Vizsgáló Országos Tanácstól (CNAS). Erre a CNSAS működését szabályozó törvény adott jogi alapot, amely a médiatulajdonosokat is az átvilágítható személyek közé sorolja. A kérelmezők akkor azt a választ kapták, hogy Sorin Ovidiu Vântu nem érvényes a jogszabály, mivel hivatalosan nincs egyetlen médiaérdekelt sége sem. ◀

Egy államtitkárt veszít az RMDSZ

Cseke Péter Tamás

► Egy államtitkári és várhatóan három alprefektusi tisztséget veszít az RMDSZ a központi közigazgatás már korábban beharangozott karcsúsítása miatt – tudta meg lapunk a koalíciós felek tegnapi egyeztetése után. Az ÚMSZ értesülései szerint a kisebbik kormánypártnak a fejlesztési minisztériumnál kapott államtitkári posztról kell lemondania. Az RMDSZ-nek járó tisztséget jelenleg Tánczos Barna tölti be, aki azonban nem marad megbízatás nélkül: Haschi András államtitkár helyét veszi át a mezőgazdasági minisztériumban. Értesüléseinket Tánczos Barna is megerősítette. „Valóban szó van arról, hogy a mezőgaz-

dasági tárcához kerüljek vidékfejlesztési államtitkárnak. A koalíciós partner nagyon erőltette azt, hogy a fejlesztési minisztériumnál meglévő tisztséget vegye el az RMDSZ-től” – mondta az államtitkár. Haschi András szintén tud a koalíció terveiről. „Csak annyit mondhatok, hogy a tárgyalások még folynak, nem született végleges döntés” – jelentette ki lapunknak a mezőgazdasági államtitkár.

Az RMDSZ két olyan alprefektusi tisztségről mond le, amelyet nem is töltött be soha: a Beszterce, illetve a Teleorman megyei posztról. A harmadik elvesztett tisztség vagy a Bihar, vagy a Szatmár megyei alprefektusi szék lesz, erről még nem született döntés. Az RMDSZ-nek hat államtitkára

van: Borbély Károly (gazdasági minisztérium), Haschi András (mezőgazdaság), Király András (oktatás), Moldován József (táv- közlés), Niculescu Tóni (külügy), Tánczos Barna (fejlesztés). Emellett Markó Attila államtitkári rangban vezeti az Etnikumközi Kapcsolatok Hivatalát. Az RMDSZ által javasolt alprefektusok száma szintén hat: Ambrus Károly (Brassó megye), Böndi Gyöngyike (Máramaros), Horváth Levente (Arad), Kálmán Zoltán (Argeș), Pataki Csaba (Szatmár) és Sarkady Zsolt (Bihar). Mint ismert, Emil Boc miniszterelnök a múlt héten jelentette be, hogy takarékosági megfontolásból megfelel az alprefektusok, illetve 59-ről 32-re csökken- ti az államtitkárok számát. ◀



Tánczos Barna fejlesztési államtitkár



Haschi András mezőgazdasági államtitkár Fotók: Tofán Levente

Tőkés László: valljon színt a kormány Verespatak-ügyben

ÚMSZ

► Érthetetlenek a kormány intézkedései, amelyekkel – figyelmen kívül hagyva az Európai Parlament döntését – kezdeményezi a verespataki bányára vonatkozó engedélykiadási eljárást – közölte Tőkés László tegnapi nagyváradi sajtótájékoztatóján. A politikus emlékeztetett: május 5-én az Európai Parlament határozatot fogadott el, amelyben azt kérte az Európai Bizottságtól, hogy kezdeményezzen egy olyan jogszabályt, amely betiltja a ciántechnológia használatát a bányászásban. A határozat előzménye a tíz évvel ezelőtti tragikus nagybányai események, amikor nagy mennyiségű cián ömlött a Tiszába, óriási ökológiai katasztrófát okozva – idézi fel Tőkés.

Az európai parlamenti alelnök követendő példaként említi: a nagybányai városi tanács nemrég határozatot hozott arról, hogy július 25-én helyi népszavazást szerveznek a ciántechnológiás bányászati betiltásáról Nagybányán. Tőkés szerint ez tökéletesen összhangban áll az Európai Parlament határozatával, és jelzi, hogy

a helybeliek meg akarják óvni környezetüket a további természeti katasztrófáktól.

Mint ismert, korábban Janez Potocnik európai környezetvédelmi biztos kijelentette: a ciántechnológia teljes betiltása nem indokolt. Tőkés László a Lisszaboni Szerződés szellemére hivatkozva vitathatóan tartja az európai biztos álláspontját, mert – hangsúlyozta – a dokumentum az unió határozathozatali folyamatában kibővített hatáskörrel ruházta fel az Európai Parlamentet.

Ezek alapján Tőkés László érthetetlennek tartja a román kormány intézkedéseit, amelyekkel – figyelmen kívül hagyva az Európai Parlament, tehát az unió polgárainak választott testülete döntését – kezdeményezi a verespataki bányára vonatkozó engedélykiadási eljárást. „Mint a határozat EP-beli kezdeményezőinek egyike, kérem a kormányt és a szakminisztereket, hogy tegyék egyértelművé: vállalják-e, hogy betartják az Európai Parlamentnek a ciánalapú technológia betiltására vonatkozó határozatát, vagy támogatják a verespataki bánya megnyitását” – mondta Tőkés. ◀

Crin Antonescu–Victor Ponta: se veled, se nélküled?

Cs. P. T.

► Egyik ellenzéki párt vezetője sem zárkózik el attól, hogy koalícióban kormányozzon előre hozott parlamenti választások esetén, ám a liberális Crin Antonescu és a szociáldemokrata Victor Ponta is korainak tartja még az erről szóló egyeztetéseket. „Nem zárom ki, de nem is szorgalmazom a közös kormányzást” – jelentette ki a Nemzeti Liberális Párt elnöke. Crin Antonescu az előre hozott választások feltétlen híve. „Remélem, Traian Băsescu és pártja addig a múlté lesz, így a szavazóknak a baloldal, azaz a

szociáldemokraták és a jobboldal, azaz a liberálisok között kell majd választaniuk” – mondta a politikus. Victor Ponta szintén azt reméli, hogy a kormányzó Demokrata-Liberális Párt eltűnik a politika színpadról. „Így már csak a liberálisok és a szociáldemokraták maradnak versenyben” – jelentette ki. Ponta hangsúlyozta, pártja egyelőre nem is gondolkozik abban, hogy a liberálisokkal közösen kormányozzon. A két politikus viszonya egyébként korántsem felhőtlen. Legutóbb Victor Ponta komolytalannak nevezte Crin Antonescu felvetését Traian Băsescu felfüggesztéséről. ◀



Crin Antonescu PNL-elnök



Victor Ponta PSD-elnök

Fotók: archív

Száll a kakukk fészkére



Salamon Márton László

Immár több mint két hónapja valóságos tébolydában érezheti magát az a romániai polgár, aki éveken át abban a hitben ringatta magát, hogy élete egy többé-kevésbé jól megszabott mederben zajlik. A romániai polgár, aki mindaddig abban a meggyőződésben élt, hogy az állam, annak intézményei és vezetői, a törvények és a civilizációs szabályok valamiféle biztonságot adnak számára.

Május 6-a – az államcsőd veszélyével fenyegető, jövedelemcsökkentéseket kilátásba helyező első államfői bejelentések – óta ugyanis Románia örültek házához hasonló helyre vált. Egy olyan helyre, ahonnan a vicchős örültek – bár eltervezték, hogy következő éjszaka átugorják a kerítést – azért nem tudnak már megszökni, mert közben a kerítést lebontották. A helyzet azonban a legkevésbé sem humoros, mint ahogyan a számtalan vicc- ben – de olyan klasszikus irodalmi művekben is, mint amilyen Ken Kesey *Száll a kakukk...-ja* – szereplő diliházak sem azok. Az egyik legsúlyosabb betegség, az örület ugyanis képtelenné teszi a páciens arra, hogy öntudatos emberként reagáljon az őt érő külső és belső hatásokra, megfosztva őt a számára alighanem legfontosabb dologtól: az önbecsüléstől. (Szomorúbb, lehangoltság helyett az örültek házában aligha van a világ...) ◀

A jelenlegi romániai állapotok márpedig éppen ezt teszik az állampolgárral: megfosztják viszonylagos biztonságérzetétől és – ami még ennél is súlyosabb – önbecsülésétől. A tanulás és a munka révén elért anyagi biztonság és szociális státus gyors lerombolása ugyanis kártékonyabb tud lenni, mint bármilyen más esetleges állami mérénylet az egyén ellen. A politikus felelőssége és a szavazópolgár által rá bízott feladatok éppen ebben rejlik: öröködni az állampolgár biztonsága felett, védelmezni a munkája által megszerzett szociális státusával együtt járó „civil” jogokat.

Romániában azonban immár nem ez történik. A gazdasági válság egyre súlyosabbá válásával az ország döntéshelyzetben lévő vezetői – államfő, kormányfő – nem képesek immár megkülönböztetni az eszközt a céltől. Az ország polgárai – köztük az állami alkalmazottak, nyugdíjasok, tanárok, orvosok – eszközzé alacsonyulnak valamiféle fiktív cél – az „államérdek” – megvalósulásának folyamatában, szem elől tévesztve azt, hogy az igazi cél éppen azoknak a polgároknak a jóléte, akiket feláldoznak ezen a képzeletbeli oltáron.

Román lapszemle

A gazdasági és pénzügyi válság következtében is megszorított a bolti lopások száma. A romániai bevásárlóközpontokban napi átlagban nyolcvan tolvajt érnek tetten. Legtöbbek közülük idősebbek és elsősorban élelmiszert lopnak. (Adevărul) ► Bukarest a legdinamikusabban fejlődő európai főváros – állítja tanulmányában az Oxford Economics gazdaságkutató intézet. (Click) ► A jövő évtől a román államvasutakhoz és romániai légitársaságokhoz hasonlóan a közúti és vízi utasszállító társaságoknak és kártérítést kell fizetniük utasaik számára a kilencven perces meghaladó késésért (Jurnalul Național). Az Országos Egészségbiztosítási Pénztárnak a jövőben az egészségügyi politikáért felelős szaktárca, az Egészségügyi Minisztérium alárendeltségében vagy irányításával kellene működnie – véli Cseke Attila szakminiszter. (Gândul)

Sikkasztó, besúgó, médiacézár

Érdekes módon Vantu szekus ügycsomójának mellékletéből hiányoznak a beszámolóknak említett besúgói jelentések. Szakvélemények szerint azok éppen a besúgottak dossziéjában találhatóak, ezek hiányában azonban nem lehet tudni, kik voltak az áldozatai.

Bogdán Tibor

Romániában már senkit nem lep meg az, ha valamely politikusról, közéleti személyiségről kiderül, hogy a Ceaușescu-féle politikai rendőrség besúgója volt. Sorin Ovidiu Vantu szekusmúltjának híre mégis szenzációnak bizonyult, mindenképp előtt azért, mert az egyik legismertebb médiacézáról és a leggazdagabb üzletemberek egyikéről van szó, akinek nem kis szerepe volt Traian Băsescu államfővé választásában is, bár hírtelevíziója, a *Realitatea TV* most rendkívül élesen támadja.

A börtöncella besúgója

A *Hotnews.ro* hírportál és a *Kamikaze* folyóirat adatainak megfelelően Vantut 1983-ban, 28 évesen szervezte be a Szekuritáté, amelynek Nuș fedőnéven írta a későbbiekben jelentéseit. A politikai rendőrség a „besúgói fogadalmat” még a bacăui börtönben íratta alá vele, ahol sikkasztásért kirótt öt éves büntetését töltötte. Összekötő tisztje négy jelölt közül őt tartotta a legalkalmasabbnak. A börtönbeli besúgói ténykedéséről szóló beszámolókat szerint igen tevékenynek bizonyult, számos rabtársáról jelentett. Persze, őt magát is megfigyelés alatt

tartották más, beszervezett elítéltek útján, akik szintén nagyra tartották Vantut, mivel „szüntelenül törekedett általános műveltségi szintjének emelésére”. Igaz hozzátették: „olykor arrogáns”, és „túlságosan dicsekvő”. A szeku beszámolójának megfelelően a bacăui börtönben a „ládák-konzervek munkapontnál” dolgozók megfigyelésével foglalkozott. Információi értékesek lehettek, mivel 1984-ben „kezelés céljából” áthelyezték a bukaresti börtönkórházba. Vantu ugyanis mozgássérült, gyermekkorában paralízisen esett át.

Bukaresti szekus főnöke, Tudorache Dumitru őrnagy is elégedett volt Vantuval, aki „bebizonyította hűségét, eléget tett titoktartási fogadalmának, így nem lepleződött le”. Bonyolultabb feladatokat kezdett rábízni és melegen ajánlotta feletteseinek Vantu megtartását a besúgói hálózatban.

Turcu professzor és a hamiskártyás

Vantut 1985 decemberében helyezték szabadlábra. A börtönből kikerülve nem kapkodta el az álláskeresést, hiszen a Szekuritáté egyre nagyobb mértékben foglalkoztatta, és átkerült a katonai kémelhárítás besúgói közé. A ténykedéséről szóló jelenté-

sekben megszapordtak a dicsérő szavak, főleg őszinteségét, és hűségét, engedelmeségét és kifogástalan magatartását, bátorságát és kezdeményezőképességét, a rábízott feladatok kiváló megoldását emelték ki. Azt is méltatták, hogy széles ismeretségi körrel rendelkezik, papok, mérnökök, tanárok és közönséges feketézők társaságában

szont már nem volt képes – vagy egyszerűen csak nem akarta –, mert Neamț és Bacău megye munkaerő-főlöslégére hivatkozva elutasította a kérést.

Cserébe viszont egyre több dolga akadt a szekunál: 1986-tól már havi rendszerességgel találkozott összekötő tisztjével, aki látogatásáról előző nap, „a bacăui Turcu



Sorin Ovidiu Vantu, azaz SOV. Az orra soha nem csalta meg...

egyaránt megfordul. Mind ezért elnézték neki azt a rossz szokását, hogy szenvedélyes pókerjátékos – és még ügyesebb hamiskártyás. Mivel a nyolcvanas évek derekától a munkakerülését már börtön járt, szekus összekötő tisztje írásban kérte főnökeitől, hogy találjanak valamilyen állást Vantu számára. A „mindenható szeku” erre vi-

professzor” néven értesítette őt telefonon arról, hogy meghozza számára az ígért könyveket.

A gikszer

Nem tudni pontosan mikor következett be a gikszer, milyen probléma adódott Vantuval, az tény viszont, hogy összekötő tisztje 1987

decemberében, váratlan fordulattal írásban javasolta feletteseinek a Nușsal fentartott kapcsolatok megszakítását. A Vantu éves besúgói tevékenységét taglaló elemzésből kiderül, a tizenkét hónap alatt tizenhárom jelentést írt; a dokumentumból azonban hiányoznak a dicsérő jelzők, megszapordnak viszont a bírálatok. A korábbi beszámolókkal ellentétben a szekus tiszt most mindenképp előtt azt kifogásolja, hogy az ügynök „rossz társaságba keveredett, cigányokkal, feketézőkkel, munkanélküliekkel üzletel” „gyakorta iszik”. Mindezek után az összekötő tiszt javasolta Nuș törlesztését a besúgók listájáról, dossziéjának áthelyezését a katonai kémelhárítás 5A osztályára.

Eltűnt jelentések

Érdekes módon Vantu szekus ügycsomójának mellékletéből hiányoznak a beszámolóknak említett besúgói jelentések. Szakvélemények szerint azok éppen a besúgottak dossziéjában találhatóak meg, hiányukban azonban nem lehet tudni, hogy kik voltak az áldozatai.

Ezért azt sem lehet egyelőre megállapítani, hogy „politikai rendőri tevékenységnek” minősülnek-e feljelentései? Erről a Szekuritáté Levéltárát Átvilágító Országos Tanácsnak, majd a bíróságnak kell majd döntenie.

A Szekuritáté gyakorlata szerint a mellékletekben található írott jelentéseket öt évig őrizték, majd megsemmisítették. Ezt kényelemből nem minden illetékes szekus tiszt tette meg, ezért más esetekben sok jelentés a nyilvánosságra kerülhetett.

Furcsának tűnhet az is, hogy egy többnyire feketézéssel foglalkozó, Romanban élő munkanélkülit, akinek semmilyen kapcsolata nem lehetett a hadsereggel, a Szekuritáté a katonai kémelhárításnál foglalkoztat. Erre a bizalmasabb körökben csak Dinamóként ismert, egykori szekuritátés tiszt adta meg a magyarázatot az érdeklődő újságíróknak: Romanban volt a legnagyobb garnizonok egyike: a 80 ezres városkában 20 ezer katona állomásozott, Vantu könnyen ismeretségbe kerülhetett rokoniakkal, barátokkal, hiszen erre ideje is volt, meg kellőképpen értelmes, művelt, csiszolt modorú volt. Dinamo nem zárja ki annak a lehetőségét, hogy a romani Szekuritáténál Vantunak, más fedőnévvel, külön dossziéja is létezhetett. Azt viszont pontosan tudja, hogy a Román Hírszerző Szolgálat (SRI) a kilencvenes évek elején lehallgatta Vantu telefonját, ám felhagytak vele, miután kiderült, hogy rájött a műveletre.

Különben is Vantu akkor már befolyásos személy volt, jó kapcsolatban állt a SRI későbbi főnökével, Radu Timoftéval, akit 1989 előtt azért helyeztek tartalékállományba a hadsereg beszerzési osztályáról, mert evőszekőket lopott – állítja Dinamo. A kilencvenes évek elején Vantu pénzelté Timoftét, és a szeku régi gárdájának több tagját. Ezidőtájt Vantu cége, a Gelsor alkalmazottainak 90 százaléka közülük került ki, a csődbejuttatása nyomán kisbefektetők százezreit tönkre tevő Országos Beruházási Alap, a FNI több vezetője is a SRI tisztje volt. ◀

Elnök – országgal, ország nélkül

A mérsékelt palesztin vezetők sem látnak sok esélyt a közel-keleti béketárgyalások újratekérésére. Mahmúd Abbász palesztin elnök tegnap Bukarestbe érkezett.

Gy. Z.

Borúlátó nyilatkozatokat tett romániai látogatása előtt Mahmúd Abbász palesztin elnök. Szavai szerint jelenleg semmi értelme a közvetlen béketárgyalások újrafelvételének Izraellel. Céltalan a megbeszéléseket ismét csak a nulláról elkezdni – jelentette ki egy beszédében. A libanoni Hezbollah milíciái eközben újabb háborúra készülnek a zsidó állam ellen.

Menetrend kell

Hiába igyekszik Washington nyomást gyakorolni rá, Rámalláhban tett nyilatkozatában Abbász ismételen aláírta azt a palesztin állás-

nem elégti ki a palesztin fellet, és a közel-keleti békefolyamatnak az izraeli miniszterelnök washingtoni látogatásán elhangzottak sem adnak újabb lökést. Mindazonáltal Netanjahu vasárnap a heti kormányülésen bejelentette, hogy kedden Kairóban találkozik Hoszni Mubarak egyiptomi elnökkel, és eszmecserejüknön szó lesz a palesztinokkal folytatandó közvetlen tárgyalások lehetőségeiről. Tavaly áprilisi hatalomra jutása óta már az ötödik alkalommal utazik Egyiptomba, hogy megbeszéléseket folytasson Mubarakkal.

Arafat utódként

Abbász – a látszat ellenére – igyekszik higgadtabb és mérsékeltabb politikát folytatni elődjénél, Jasszer Arafatnál. A Fatah gerillamozgalom egykori vezetője, az első palesztin elnök jellegzetes kefijája (fejkendő) mögül ravaszul mosolyogva

mindenre rábólintott, majd hazautazott, és az ellenkezőjét cselekedte. Nobel-békedíjat azért kapott (Jichák Rabin és a jelenlegi jeruzsálemi államfő Simon Peresz társaságában), mert elismerte Izraelt. Ezt követően jöhetett létre a Palesztin Hatóság, két egymástól különálló területen: Cisjordániában és a Gázai övezetben.

Arafat 2004-ben bekövetkezett halálát követően, 2007-ben a Hamász palesztin radikális terrorszervezet fegyveres felkelést hajtott végre a vele rivális Fatah ellen, és átvette a hatalmat a Gázai-övezet felett. Az addig korántsem felhőtlen viszonyok között, ámde egységkormányzásban álló két palesztin frakció között végleges szakítás következett, így ma két palesztin önkormányzat működik – persze, egyik sem ismeri el a másikat – a szélsőséges Hamász által ellenőrzött Gázai övezet és a mérsék-

kelt Fatah irányította Cisjordánia.

Moszkvában doktorált

Mahmúd Abbász tehát a világ egyetlen olyan elnöke, akinek van is országa, meg nincs is, az is megosztva. A 75 esztendő politikusa volt a Palesztin Helyhatóság első miniszterelnöke 2003 márciusától októberig, amikor lemondott az Arafattal való hatalmi harc miatt. Mielőtt miniszterelnöknek nevezték ki, ő vezette a Palesztin Felszabadítási Front (PFSZ) tárgyalási osztályát, volt tehát alkalma tárgyalási technikáját csiszolgatni. A nyugati világban befolyásos mérsékelt politikusként tartják számon, akinek eltökélt célja a béke kialakítása. Arafat halála után őt választották meg a Palesztin Hatóság és a PFSZ elnökévé. Mozgalmi neve Abu Mázén, ami nagy megtiszteltetés népe részéről: legidősebb fiát ugyanis Mázennak hívják, az

Abu Mázén pedig azt jelenti: Mázén atyja. A brit mandátumterületen, a mai Izraelben született. Előbb Damaszkuszban, majd Egyiptomban tanult jogot, a moszkvai Lumumba-egyetemen kandidált 1982-ben. Disszertációját *A másik oldal: titkos kapcsolatok a náciizmus és a cionista mozgalom vezetése között címmel védte meg.*

Az izraeli-palesztin konfliktus feloldhatatlan problémáinak egyike a palesztin menekültek kérdése. A betlehemi székhelyű Palesztin Központi Statisztikai Hivatalnak a világszerte menekülteket kereső palesztinok helyzetét foglalkozó jelentése szerint összesen 4,8 millió menekült él Jordániában, a Gázai-övezetben, a Nyugati-parton (Cisjordániában), Szíriában és Libanonban. A Cisjordániában és a Gázai-övezetben tartózkodók csaknem fele 15 év alatti gyermek, és mindössze alig három százalékauk idősebb 65 évnél. ◀

Lap-top

A nap címe. Ponta elutasítja az „Antonescu-tervet”: a PSD–PNL szövetséget, *Evenimentul zilei*.

Magyarázat. A két nagy ellenzéki párt régóta keresi a megoldást a kormány megdöntésére, ám hol az egyikben, hol a másikban teng túl az önbizalom és a hiúság. Míg kezdetben a szocialisták hangoztatták a formális szövetség megkötését, most a liberálisok akarják jobban. Victor Ponta szemmel láthatóan úgy spekulál, hogy (az előrehozott) választásokon pártja megszerzi azt a többséget, amely – esetleg a „függetlenekkel” együtt (és nagyon feltételeesen egy másik alakulat protokollumokon alapuló parlamenti támogatásával) – többségi kormányt tud alakítani a jobboldal nélkül is, visszahozva valami módon a 2000 és 2004 közötti leghatékonyabb kormányt (amelynek miniszterelnöke Adrian Năstase volt). Nem hisszük azonban, hogy ebbe Traian Băsescu egykönnyen belemenne. Persze álmodozni lehet.

Női dolgok. A *Cotidianul* ugyan csak elektronikus formában jelenik meg, anyagai azonban továbbra is érdekesek, merészek. Az egyik arról szól, hogyan lett kegyvesztett az elnöknel az az Anca Boagiu, akinek Traian Băsescu kislánykorában látta a bugyigóját. A lap meg is említi, hogy az aprócska ruhadarab politikailag már nem ér semmit, miután Anca szerelmileg felbosszantotta EBA-t, azaz magának a nagyfőnöknek a lányát. Az történt, hogy Anca kitergette az ő volt, EBA jelenlegi fiújának, bizonyos Sydának (bbrrr!) az ügyleteit, aminek az lett a következménye, hogy sem Syda nem foglalt el a zsíros párizsi állását, sem Anca nem lett párizsi nagykövet, de még a PD-L bukaresti elnöke sem lesz (ahogy az azt megígérték neki). Huh! – nem tudjuk, mennyi érthető ebből az egészből, aki részleteket akar, elolvashatja a múlt heti *Academia Cațavencui* is.

A nap álhíre. Sorin Ovidiu Vîntu, akit a régi rendszerben sikkasztásért lesíttettek, most kijelentette, hogy tulajdonképpen politikai okokból ült: nem értett egyet a szocialista tervgazdasággal, és úgy próbált ártani neki, ahogy tudott.

Minden napra egy mondat

„Aki a kisebb ígéreket megszegi, az a nagyobakat is meg fogja szegni.”
Cormac McCarthy

A medve nem játék



Horváth István

Háromféle kezelés

SZELLEMLIDÉZÉS

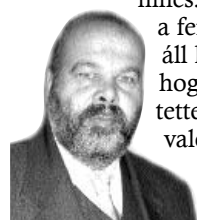
A napokban egy igen finom és elegáns vacsorán voltam. Mindenki égett a vágytól, hogy a vérbajról beszéljen. Mert Ehrlich tanár világmegváltó találmánya óta a vérbaj a legvonzóbb s legkecsesebb társalgási téma. A legjobb családok kedvenc eszmecseréje az arzenobenzol. Die Mondscheinsonata. Már a desszertnél tartottunk, amikor a szeretetreméltó háziaszöny hirtelen a szomszédjához fordult, aki e társaságban a legautentikusabbnak s a legostobábbnak tűnt s azt kérdezte tőle: – Mi a véleménye, kedves tanár úr, a vérbajról? – Oh a vérbaj, a vérbaj – felelte a tanár s miután látta, hogy mindenki roppant figyel, így kezdte az előadását: Háromféle vérbajt különböztetünk meg. Az elsőt a szemérem kezeli, vagyis senki. A másodikat egy hozzáértő orvos, kivétel nélkül higanyval vagy jóddal és kivétel nélkül eredménytelenül. A harmadikat holmi művészi vagy irodalmi színészet az alkotó zseni dicsőségének tette meg. Ez a harmadik a legérdekesebb. Mert a legkevésbé titkolózó, sőt büszkélkedő. – „Viens pres de moi ma belle syphilitique” – dalolta Verlaine. Ez andalgó felszólítás örömmel van tele. Syphilis syphili gaudet. Ámbár nem tudom. Olyan sok író van, akinek még vérbaja sincs. E rettenetes betegség csak költői póz és úgynevezett írói egyéniség a legtöbb esetben. Ellenben a zseni eredetét csakugyan holmi homályos terheltségekből, romlásokból és elfajulásokból számítgatja egy francia tudós. Műve: „Les origines syphilitiques du genie.” Igen becses olvasmány. (...) Majdnem minden nagy ember vérbajos. Én is.

Szomoró Dezső: *A vérbaj*, Nyugat, 1910, 13. szám

A megfélemlítettek

Azt nyilatkozta Ioan Onisei, az Audiovizuális Tanács alelnöke, hogy a *Realitatea TV* megpróbálta megfélemlíteni az általa képviselt testületet. A megfélemlítés abban merült volna ki, hogy az egyik műsorszolgáltató kijelentette, hogy bírósági úton 20 ezer eurós erkölcsi jóvátételt fog kérni az Audiovizuális Tanács azon tagjaitól, akik megszavazták a szóban forgó hírcsatorna megbírságolását.

Jogászként nem tudok mit kezdeni ezzel a hírrrel. Feltételezem ugyanis, hogy Onisei úr nem magánemberként, hanem az intézmény képviselőjeként nyilatkozott meg. Első gondolatom az volt, hogy valamilyen törvénytelen ségért ró fel a *Realitatea TV*-nek, netán bűncselekmény elkövetését. Csak-hogy megfélemlítés nevű bűncselekmény nincs. Minthogy a legközelebb a fenyegetés vagy a zsarolás áll hozzá, arra gondoltam, hogy Onisei úr összetévesztette a fogalmakat (ami elég valószínűtlen, hiszen jogász, még akkor is, ha a közigazgatási jog szakon végzett). Ha azonban mégis így lenne, ak-



Székely Ervin

mégis így lenne, ak-

kor Onisei úr ellentmondásba keveredik önmagával, hiszen azt állítja, hogy csak „megpróbálták” megfélemlíteni az intézményt, ami azt jelenti, hogy voltaképpen fenyegetési vagy zsarolási kísérlettel állunk szemben. Azonban a fenyegetés és a zsarolás esetében nem beszélhetünk kísérletről. Büntetőjogi értelemben a kísérlet a bűncselekmény megkezdése utáni és megvalósulása előtti állapot. Ilyen azonban egyik szóban forgó bűncselekmény esetében nem állhat fenn, hiszen mindkét esetben egyetlen aktsussal valósul meg a bűncselekmény, annak tárgyi oldala nem bontható különböző szakaszokra. Ezért a két bűncselekmény esetében a kísérletet nem büntetik, következésképp nem áll fenn olyan bűncselekmény, amelynek esetleges elkövetését Onisei úrnak jeleznie kellene. De ha történetesen lenne is ilyen lehetőség, akkor is meg kell említeni, hogy egy ügyvédi mondás szerint, „aki a törvénnyel fenyeget, az nem fenyeget”. Ez magyarul annyit tesz, hogy a bírósághoz fordulás joga nem minősülhet fenyegetésnek. A fenyegetés

Ez esetben egy állami intézmény közvetve azt nyilatkozta, hogy nem bízik az igazságszolgáltatásban.

tárgyi oldala illegitim károkozás kilátásba helyezését jelenti (BTK 193-as cikkely). Marad tehát a megfélemlítés. Minthogy azonban egy intézmény esetében értelmetlen lenne annak lelkiállapotáról (a félelemről) beszélnünk, s Onisei úr személyes szorongásainak sincs társadalmi relevanciájuk, valamilyen jogi kapaszkodót kerestem. Egyetlen olyan dokumentumot találtam (de lehet, hogy több is van), amelyik inkriminálja a megfélemlítést, ez pedig az Európai Munkavédelmi Ügynökségnek az egyik magyarul is közzétett kiadványa. Ez a szöveg – miután megállapítja, hogy a megfélemlítésnek nem létezik nemzetközileg egységesen elfogadott meghatározása – a következő példát szolgáltatja egy lehetséges definíció alapelemeire: A munkahelyi megfélemlítés egy munkavállaló vagy munkavállalók csoportja iránt tanúsított olyan ismételt, ésszerűtlen magatartás, amely egészségi és biztonsági kockázatot kelt.

Nos, ha el is tekintünk a szöveg munkajogi jellegétől, akkor is egyértelmű, hogy

Szomszéd szűnyog

Midőn még csak vágyálom (sőt vágyállam) volt a magyar, azaz a kettős állampolgárság, és az erdélyi magyar csak áhítozott rá, drága jó Kovács Laci bácsi, a nagy eurosocialista mesemondó azzal riogatta a lábainál üldögélő tátott szájú magyar közvéleményt, hogy hárommillió román munkakereső fogja ellepni a Kárpát–Duna Kishaza összes lehetséges munkahelyeit, állásbörzsjét, káderosztályát és cseledpiacát.

Az úgy aztán kútba esett vagy inkább medencébe, a Kárpát-medence sekély vizébe, hiszen a munkakeresők már korábban áteveztek a határátkelőkön, megkeresték az óslakosoknak nemetsző munkákat. Ez a szomszedság okán történt.

Mostanában egy bolgár, ugyancsak szocialista képviselő azzal szédíti a lábainál böklászó szófiat közvéleményt, hogy ha Romániában rendszeres a szűnyogirtás, akkor a szegény szűnyogocskák kénytelenek átröpülni a Dunát, amely – mint tudjuk – nem csupán elválaszt, de legalább annyira összeköt bennünket a szomszedsággal és a belőlük kifolyó árhullámokkal és kosszal, nos, a szűnyogok a Barátság kettős nyitászú hídja felett szép szabályos alakzatban, címerpajzsos kötelékben átkelnek a Dunán, és lecsapnak a felkészületlen Bulgáriára. Miként a bukaresti vásárlók a ruszai hipermarketekre, ugyanis oda-át még az utolsó krájlzeráj is olcsóbb, mint itthon Mataché mester főpiaca.

Az ötlet a maga zseniális hülyeségében egyenesen lenyűgöző. Azon a történelmi tapasztalaton nyugszik, hogy ha az egyik országban üldöznek egy embercsoportot (másként gondolkodók, másként keresztelkedők, másként beszélők), akkor azok, amint lehet, kivándorolnak, átmennek olyan államba, ahol kevésbé vannak kitéve a bedarálásnak, asszimilációnak, elnévelésnek.

Vagy a bolgár képtelenség viselője saját blokklakói, panellproletári tapasztalatait vetítette rá a szűnyoginvázióra. Tudvalevő, ha Picipontáknál csótányirtás folyik – ámbátor a csótányok még az atomtámadást is sikerrel átvészelik, mondták a nagaszaki szakik –, akkor Gipsz Jakabéknál azonnal felívelnek az összes lehetséges lakásrészen, lyukon a svábbogarak és oda teszik át életterüket.

Ezért szükséges az egységes irtás. Meg kell tehát szervezni az uniós irtást, legyen uniós biztosa a szűnyog elleni invázióknak. Tiltsák meg a szabad szűnyogforgalmat az Uniók schengeni között!

Mindenki felügyelje a maga nemzeti szűnyogállományát! Hiszen, milyen jó is volt, amíg Európa a maga nemzetállami széttagoltságában saját zsírjában dőzsölt. Amelyet, természetesen, szűnyogfogásból szerzett. A magyar példányok kisütéskor, miként a népdal is mondja, egy akónál Sebestyén Mihály többet is adtak.



Sebestyén Mihály

Röviden

Stagnáló infláció

A szakértői várakozásoknak megfelelően 4,4 százalékkal a májusi szinten stagnált júniusban az éves szintű infláció. Az Országos Statisztikai Hivatal adatai szerint májushoz képest az élelmiszerárak 0,1 százalékkal csökkentek, míg 0,2 százalékkal drágultak a nem élelmiszer jellegű termékek, illetve 0,6 százalékkal a szolgáltatások. Az első öt hónap külkereskedelmi hiánya 3,2 százalékkal maradt el az egy évvel korábbi szintől.

Repülőtéri fúzió?

A kolozsvári és a marosvásárhelyi repülőtér szorosabb együttműködését szorgalmazza a Kolozs megyei Tanács, mely társulást, illetve a részvények (teljes vagy részleges) felvásárlását ajánlta fel Maros megyének. Alin Tișe Kolozs megyei prefektus tegnapi sajtótájékoztatóján úgy érvelt: a közös fejlesztéssel hatékonyabbá és ésszerűbbé tehetnék a régió légitársaságát. Szerinte a két légitársaság földrajzi közelsége jelenleg ellehetetleníti, hogy ezek külön-külön azonos ütemben fejlődjenek – a kérdést az egyetemes légitársasági ajánlat oldhatná meg.

Visszaeső autópálya

Júniusban 7,7 százalékkal csökkent a beírt új járművek száma 2009 hasonló időszakához képest, ezen belül a személygépkocsik 6,5 százalékos visszaesést szenvedtek el – derült ki a Jogszabványokat és Autónyilvántartást Adminisztráló Hivatal adataiból. Legnépszerűbb márkának a Dacia bizonyult, annak ellenére, hogy a cég eladása 18 százalékkal csökkent 2009-hez képest.

Kísértés a Nabuccónak

Veszélybe kerülhet a Nabucco gázvezeték létrehozása, miután az orosz Gazprom cég ajánlatot tett a projekt egyik fontos résztvevőjének, az RWE energiaszervezetnek – értesült a német *Handelsblatt*. Annak fejében, hogy kilép az orosz gázimporttól függetlenedni kívánó Nabucco projektből, az RWE részesedéshez jutna a rivális, moszkvai érdeklőségű Déli Áramlat vezetékben.

Sikeres vb-üzlet

Csaknem kétszer annyi turista érkezett a labdarúgó-világbajnokság idején Dél-afrikai Köztársaságba, mint amennyit (250 ezret) előzetesen reméltek. A gazdasági válság miatti pesszimizmust az eufória váltotta fel, a futballtorna pedig legkevesebb 0,4 százalékkal javította az ország bruttó hazai termékét (GDP). A vb 130 ezer új munkahelyet teremtett, felélesztette az autópálya, mely értelemszerűen az acélpálya is ösztönözte.

Éledezik az ösztönzőcsomag

ÜMSZ-összeállítás

► Kedvező fogadtatásra lelt a két kormánypárt tegnap a két kormány pártjának közös tanácskozásán több, az RMDSZ által javasolt gazdaságélénkítő intézkedés – tudtuk meg Olosz Gergely képviselőházi frakcióvezetőtől. Tájékoztatása szerint a kormány gazdaságélénkítő csomagjáról bizottsági szinten a következő napokban is egyeztetnek a felek s eközben a Pénzügyminisztérium is hatástanulmányokat készít az egyes intézkedésekről. „Elsősorban a hatástanulmányok eredményén múlik, hogy mely intézkedéseket ültetjük majd gyakorlatba” – mondta a politikus. Vasile Blaga belügyminiszter szerint már jövő héten végleges formát ölthet a gazdaság-ösztönző csomag.

Négy százalék a kiskeresetűeknek

Olosz szerint jó esély van arra, hogy a kormány elfogadja Édler András RMDSZ-es képviselő javaslatát a fekete gazdaság visszaszorítására, mely intézkedés az alacsony jövedelműeket is segítené. Lényege, hogy a havi 350 lejnél kisebb jövedelmű személyeknek az állam megtérítene a saját szükségleteikre költött évi összeg négy százalékát. „Ha például egy kisnyugdíjas valamennyi vá-



Fotó: Agerpres

Megtérítenék a kiskeresetűek létfenntartásra fordított kiadásainak négy százalékát

sárláskor számlát kért és megőrzi ezt a számlát, év végén, egy bizonyos keretösszeg visszakapja elköltött pénze négy százalékát” – magyarázta a frakcióvezető.

A tartozást levonnák a szubvenciókból

A különböző adónevek kompenzálására vonatkozó RMDSZ-es javaslat szintén pozitív fogadtatásban részesült a koalíciós egyeztetésen. Ennek lényege, hogy az adóhátralékokat felhalmozó vállalkozók adósságát levonnák az állam azokból a szubvenciókból, amelyek a cégeknek járnának. „Vagyis, ha valaki

szubvenciót vár az államtól, ám közben adósa a kincstárnak, tartozását az állam levonja a támogatásból. Ilyen kedvezményben részesülhetnek például a mezőgazdasági vállalkozók” – magyarázta a képviselő, rámutatva ugyanakkor arra, hogy ez az intézkedés számos problémát vet fel. „Gondot jelenthet az, hogy az áfátartozások nem kerülhetnek ebbe a kategóriába, illetve a gazdák esetében az, hogy a szubvenciók egy részét nem a román állam, hanem az Európai Unió adja” – sorolta Olosz. Szerinte a koalíciós tanács ülésén nem került szóba az az államfő részéről érkező javaslat, hogy a

kormány állítsa vissza a hozzáadottérték-adót (TVA/áfa) az eredeti szintjére, ehelyett pedig adóztassa meg a nyugdíjakat.

Áfa-visszaállítás kontra nyugdíjadó

Mihai Șeitan munkaügyi miniszter újságírói kérdésre elmondta, hogy a kormány pénzügyminisztériumi adatok segítségével hatástanulmányokat végezne annak érdekében, hogy világossá váljon, milyen következményekkel járna az áfa visszaállítása, illetve a nyugdíjak megadóztatása. A témáról Emil Boc kormányfő vasárnap úgy nyi-

latkozott: ha találnak egy alternatív megoldást a bevétel-növelésre, elképzelhető az adók „visszafaragása”. A miniszterelnök felhívta a figyelmet, hogy a nyugdíjak megadóztatása nem fedezné azt a veszteséget, amit az áfa visszaállítása okozna. Sebastian Vlădescu pénzügyminiszter szerint az áfaemelésből az állam 3,5–4 milliárd lejt (körülbelül 825–940 millió euró) nyerne az év végéig, míg a *Ziarul Financiar* számításai szerint a nyugdíjakra kivetett adó legfeljebb 2,7 milliárd lejt (mintegy 630 millió euró) hozhat a költségvetésnek.

Liviu Voinea, az Alkalmazott Gazdaság Csoport ügyvezető igazgatója szerint a napokban fellángolt áfavisszaállítási-diskurzus a vállalkozói szféra felé a kiszámíthatóság teljes hiányát jelzi, mely nem hat pozitívan a befektetői környezetre. A szakember figyelmeztetett, hogy a makrogazdasági döntéseket nem lehet hetente módosítani, mert különben az ország a mesebeli hazug bojtár sorsára juthat. Adrian Vasilescu, a Román Nemzeti Bank (BNR) elnökének tanácsadója egy televíziós beszélgetés során kifejtette: ha a kormány lennebb is szállítaná az áfa értékét, a kereskedők kétségtelenül örülnének az intézkedésnek, de árait nem csökkentenék az áfaemelés előtti szintre. ◀

Lakat 14 ezer cégajton

Több tízezer munkahely szűnhet meg annak következtében, hogy közel tizennégyezerre emelkedett a fizetésképtelenné váló romániai cégek száma az utóbbi két évben.

ÜMSZ

► A 2008 óta fizetésképtelenséget bejelentő cégek száma mostanra elérte a 13 500-as küszöböt Romániában – az általuk képviselt összesített üzleti forgalom pedig 11,3 milliárd euróra emelkedett. (Míg két évvel ezelőtt még csak 2,3 milliárd euróra rúgott az így keletkezett hiány, ez a szám tavaly ötmilliárdra emelkedett, az idei év első négy hónapjában viszont már elérte a négy milliárdot.) Mivel a cégbírási adatok szerint 2008 óta folyamatosan emelkedett a csődeljárás kezdeményezők száma, a jelenlegi növekedési ütem alapján nem zárható ki, hogy év végéig az ország teljes üzleti tevékenységének öt százalékát befolyásolják majd a fizetésképtelenséggel küszködő vállalkozások.

A *Ziarul Financiar* rámutat, hogy a jelenség legriasztóbb következménye a munkaerőpiacon fog megmutatkozni. A lap által készített összesítés szerint legkevesebb harmincezer állás léte fenyegetett – a helyzetet a

munkavállalók számára pedig tovább súlyosbítja az, hogy a fizetésképtelenség ténye a munkaadó számára teljesen törvényessé és akadálymentessé teszi az elbocsátásokat. A közvetett hatások azonban még nagyobb méretet ölthetnek, tekintve, hogy kiterjed majd a bankszektorra, illetve azon beszállító és szolgáltató cégek körére, akikkel szemben adósságokat halmoztak fel a fizetésképtelenné válók.

A tavaly és tavalyelőtt fizetésképtelenné vált vállalkozások jelentős hányada – mintegy nyolcezer – a kereskedelmi ágazatból került ki, őket követte a feldolgozó szektorban tevékenykedő közel négyezer cég. Mivel az építő- és textilipar, valamint a kereskedelmi ágazat jövedelmezősége akár ötven százalékkal is visszaeshet, a szakértők elkerülhetetlennek tartják a fizetésképtelenné válók tömeges megszorítását az idei év végére. Ezt még jobban elősegíti a vállalkozások növekvő eladósodása, melyet ugyanakkor nem követ a piacok fellendülése. ◀

Sorban állnak a BP-ért?

Hírösszefoglaló

► Az amerikai Exxon olajipari vállalat fontolgatja a British Petrol (BP) felvásárlását, és ehhez már kérte is az amerikai hatóságok hozzájárulását – írta olajipari forrása hivatkozva a *The Sunday Times* konzervatív brit lap. Bár a BP nem kommentálta a hírt, a médium szerint az Obama-kormányzat már tudatta az Exxon-nal valamint egy másik nagy amerikai olajcéggel – valószínűleg a Chevronnal –, hogy nem állna egy ilyen tranzakció útjába. Az átvételi ügylet létrejötté esetén 400 milliárd dollárt meghaladó tőzsdéi tőkeértékű olaj-

ipari óriás jönne létre – az ügy érdekessége, hogy az Ernst & Joung napokban közzétett elemzése szerint az ExxonMobile a világ legértékesebb vállalata lett, míg a legnagyobb vesztes címet épp a BP vitte el. Ugyanakkor a kínai PetroChina energiapari konszern is felajánlotta segítségét a brit olajipari konszernnek, bár egy pénzügyi támogatás híreszteléseiről nem kívántak nyilatkozni.

A BP részvénye 364,75 pennyn zárta az elmúlt kereskedési hetet a Londoni Értéktőzsdén (LSE), mely 104 milliárd dollár piaci tőkeértéknek felelt meg. A társaság tőzsdéi értéke 20 százalékot

emelkedett az olajkatasztrófa utáni árfolyamzuhanásához képest, ám így is hozzávetőleg a fele a fűtorony-robbanás előtti szintnek.

Az olajkonzern sorsa több szempontból is kritikus jelentőségű a brit gazdaság számára: a cég csak Nagy-Britanniában több mint tízezer alkalmazottat foglalkoztat, és tavaly 5,8 milliárd font adót fizetett be a kincstárnak. Emellett a társaság tulajdonában van a brit energiaellátó infrastruktúra jelentős része, köztük az északi-tengeri olaj- és földgáz-fűtoronyokat összekötő vezetékhalózat. Jelentős mértékben járul hozzá ugyanakkor a brit nyugdíjalaphoz is. ◀



Túlélésért küzdhet a BP is: már 3,5 milliárd dollár az olajkatasztrófa költsége

Még mindig támad az ár

Kovács Zsolt

► Történelmi rekordot ért el a Prut vízszintje, tegnap meghaladta a 2008-ban mért legmagasabb mértéket, és 652 centiméteren tetőzött, Galac megyében fokozott készség van érvényben: az árvízvédelmi hatóságok a töltések megerősítésén és emelésén dolgoznak. A katasztrófavédelem szakértői szerint a Pruton jelentkező veszélyt enyhíti, hogy a Duna vízszintje apad, így a folyam képes lesz befogadni a megnövekedett vízhozamot. Nemcsak Románia déli és délkeleti régióiban pusztít még mindig az ár, a napokban 18 sepsiszentgyörgyi utcát öntött el újra a víz. Legutóbb 11 pince, öt tömbház alagsora került víz alá – derült ki a megyei készenléti felügyelet tegnap nyilvánosságra hozott kárfelméréséből. A megyeszékhelyen a múlt hetinél is erősebb volt az esőzés, egy óra alatt négyzetméterenként 33 liter csapadék esett. A mentési munkálatokban 50 túzoltó 5 autóval és 2 szivattyúval vett részt, de a helyi önkormányzat felügyelete alá tartozó intézmények is segítettek a kárelhárításban. Amint arról korábban beszámoltunk, az egy héttel korábbi áradás 19 utcát és mintegy 150 háztartást, több intézményt is súlyosan érintett. A sepsiszentgyörgyi önkormányzat hétfői ülésén a tanácsstagok hosszan vitakoztak az áradás okairól, és arra a következtetésre jutottak, hogy elkertülhetetlen a Debren-patak medrének a kitalarítása, a problémát hosszú távon úgy lehet rendezni, ha kialakítanak egy gátrendszert. Az egyeztetésen azonban kiderült, hogy ilyen mértékű beruházásra egyelőre nincs fedezet. ◀

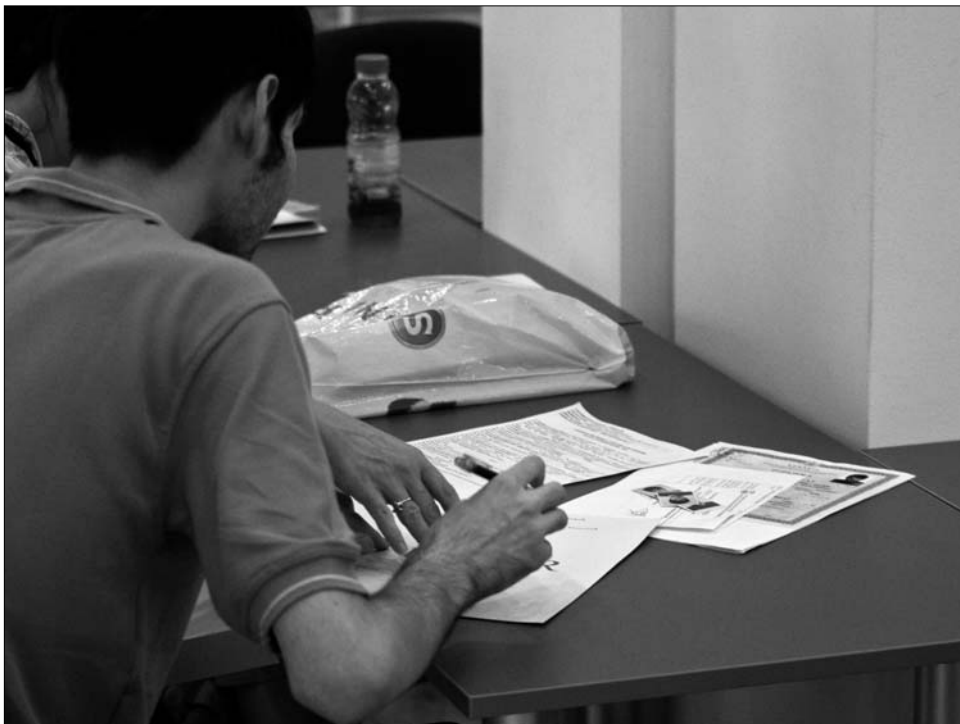
Sok fóka, kevés eszkimó

ÚMSZ

► „Lámpással” keresik a hazai egyetemeken a diákokat: a most kezdődő beiratkozási szakaszban nagyszámú hallgatóra számítanak az intézményvezetők, mint az elmúlt években. Hosszú ideje érvényesülő tendencia, hogy a népességfogyással egyenes arányban a továbbtanulók száma is csökken, az idén azonban a demográfiai hátrányt az elégtelen érettségi eredmények is tetézik. A középiskolát végzetek alig fele felelt meg az ideai záróvizsgán: kevés frissen érettségizőből lehet válogatni az idén.

Dramai létszámhiány

A drámai helyzetet jól jelzi, hogy a bukaresti egyetem jogi karára tegnap, az első napon csupán 28 érdeklődő tévedt be, mindannyian a költségtérítési helyek iránt érdeklődtek. „Rosszak az érettségi statisztikák, rossz szak a demográfiai mutatók, de még rosszabb a gazdasági helyzet, az elmúlt évekhez képest is sokkal kevesebben engedhetik meg maguknak a tandíjfizetést” – ismertette a rendkívüli nehézségeket Flavius Baias, az egyetem dékánja. A fővárosi egyetem matematika- és informatikai karának dékánja, Victor Tigoiu szerint a kis számú beiratkozó közül is kevesen fejezik be a tanulmányaikat. „Olyan rossz a hazai középiskolákban folyó oktatás minősége, hogy az első év után diákjaink egyszerűen megszöknek, tizenöt százalékos az egyetem-elhagyás aránya” – mutatott rá az intézményvezető. Az erdélyi magyar egyetemeken ugyanúgy érzékelhető a demográfiai és gaz-



A felkopt fővárosi román-amerikai egyetemen sem tolonganak a diákok a beiratkozásnál. Fotó: Tofán Levente

dasági hullámvölgy, mint a nagy romániai egyetemi központokban, ez ellen az intézmények a kínálat bővítésével és átalakításával igyekeznek küzdeni.

Elszánt optimizmus

Dávid László, a Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem rektora lapunk kérdésére elmondta, több új szak is indul az idén. Stratégiai fontosságú lépés, hogy Kolozsváron magyar nyelvű jogászképzés indul. „Piacképes” lehet a Csíkszeredában frissen debütáló pénzügyi előrejelzés-szak, Marosvásárhelyen pedig egészségügyi szak is indul. Ez utóbbi, az egyetemvezetés elképzelése szerint, kiegészíti a Marosvásárhelyen történelmi hagyományokkal rendelkező orvosképzést, mert a Sapientia végzősei mentálhi-

giénés feladatokat lesznek majd képesek ellátni, hozzájárulhatnak a szociális háló fenntartásához és megerősítéséhez. A betölthető helyek számát illetően az egyetemvezetés sokkal optimistább a fővárosi intézményvezetőknél: csupán a marosvásárhelyi tíz szakra 440 egyetemista jelentkezésére számítanak az idén. A derűlátás azért is elgondolkodtató, mert még mindig nem zárult le az egyetem akkreditációjának folyamata. Ezzel kapcsolatban Dávid László elmondta, a június 24-re kitűzött ARACIS-tanácskozás elmaradt, a következő tárgyalásra július 22-én kerül sor. „A nemzetközi és a hazai szakemberek, valamint a diákok részéről szükséges véleményezés egyaránt pozitív, így reméljük, a bizottságtól is pozitív választ kapunk” – nyilatkozta a rektor.

Kínálat van, kereslet nincs

A szakindítás ellenére sem volt nagy az érdeklődés a kolozsvári Sapientian. Ottjártunkkor csupán két diák tájékozódott a helyszínen a beiratkozás módjáról, és senki sem jött a jelentkezéshez összeállított kész dossziéval, noha a hallgatókat az intézmény múlt hét vége óta tárt karokkal várja. A fotó-film-média szakra az elmúlt napokban szintén csak két diák jelentkezett, pedig itt 12, tandíjmentes helyet biztosítanak a továbbtanulók számára, 13 helyet pedig azoknak tartanak fenn, akik a tandíjfizetést is vállalják. Várja a jelentkezőket továbbá a környezettudományi szak, összesen 25 hellyel, és a nemzetközi kapcsolatokra összpontosító szak is, ahová 42 jelentkezőt várnak. A Dávid

László által beharangozott magyar nyelvű jogászképzés 40 hallgató befogadására képes.

„Legfontosabb célkitűzésünk az új szak beindításával az volt, hogy Kolozsváron háromnyelvű, azaz magyar-román-angol nyelvű jogi képzés működjön” – mondta Szenkovics Dezső, a Sapientia EMTE kolozsvári karának főtákará. A fotó-film-média szakra július 18-ig, a többi fakultásra július 23-ig lehet jelentkezni, a felvételi eredményéről július 26-án tájékoztatják az érdekelteket.

„Nagyipar” a BBTE-en

A Babeş-Bolyai Tudományegyetem (BBTE) az idén is „ipari” léptékben gondolkodik: 21 karon összesen 11914 helyet hirdettek meg, több mint kétezer magyar nemzetiségű hallgatót vár az egyetemvezetés. A BBTE-n is tegnap kezdődött a beiratkozás, és július 23-ig tart.

A hallgatói létszámot illetően nem borúlátó a Partiumi Keresztény Egyetem sem: itt 14 alapszakon és 5 mesteri programmal várják a jelentkezőket: összesen 652 diák tanulhat tovább a PKE padjaiban. Az egyetemvezetés itt is a sokirányú képzés vonzóerejében bízik, a klaszszikus bölcsészképzésen, közgazdaság-tudományi kínálaton túl olyan mesteri képzésekre is lehet jelentkezni, mint a „kortárs politikai filozófia”, a „többnyelvűség és multikulturalitás”, a „társadalmi marginalitás és inklúzió”, valamint a „filozófia és művészet a nyilvános térben” szakterület – tudtuk meg Mostis Gergőtől, a PKE közönségkapcsolati referensétől. ◀

Ingyen bringán Marosvásárhely

Antal Erika

► Ingyen juthat kerékpárhoz Marosvásárhelyen az, aki a környezettudatos közlekedés híve – legalábbis egy kétórás kölcsönzés erejéig. A „kerékpárbarát” kezdeményezés a Környezetvédelmi Minisztérium, a Green Revolution Egyesület és a Raiffeisen Bank támogatásával működik néhány napja: száz kerékpár vár azokra a helybéliekre, akik így kívánják nyakukba venni a várost. Az ötlet ugyan nem új, de biztos sikert ígér: a fővárosban már „bejáratott” ötlet a kerékpárkölcsönzés, a bukarestiek tömegesen élnek a lehetőséggel. Marosvásárhelyen egyelőre a lelkesedés érezhető, a városi tér azonban még mindig túlszűfolt, az autós forgalomtól terhelt közutakon alig jut „keréknyomnyi” hely a kerékpárosoknak. Csegzi Sándor az elkeserítő helyzetet illetően

azonban biztató hírekkel szolgált. A lapunknak nyilatkozó alpolgármester elmondta, a helyi civil szervezetekkel közösen az önkormányzat elkészítette a helyi

kerékpártérképet. A tervek szerint elkülönített felületen, irányítótáblák és útjelek mentén biztonságban lehet majd közlekedni Marosvásárhelyen is kerékpárral – ha

a projekt támogatásban részesül. Borbély László környezetvédelmi miniszter az ÚMSZ-nek elismerte: fontos kezdeményezés a kerékpárkölcsönzés, de a jelenlegi

forgalomirányítás mellett életveszélyes két keréken közlekedni a városban. A tárcavezető arra figyelmeztetett: nemcsak a kerékpáros, de az autós társadalom számára is egyértelművé kell tenni: fontos, nélkülözhetetlen közlekedési eszközről van szó. Ennek érdekében – jelentette be Borbély László – a minisztérium ósztól pályázatot hirdet az önkormányzatok számára kerékpárutak megépítésére. A bringakölcsönző program hamarosan Kolozsváron, Iasi-ban és Konstancán folytatódik. Marosvásárhelyen a néhány napja működő programot már az első napokban maximálisan kihasználták a helyiek. Valentin Costea programfelelős az ÚMSZ-nek elmondta, fiatalok és idősek egyaránt élnek a lehetőséggel: van aki bevásárolni, ügyintézőként két keréken, van aki a városnézéshez és pihenéshez keres így alternatívát. ◀



Együtt, két keréken. Kapva kapnak az ingyen biciklin a marosvásárhelyi kerékpár-rajongók. A szerző felvétele

Kampány a hepatitis ellen

S. M. Z.

► A hepatitis vírus okozta megbetegedés, az úgynevezett sárgaság veszélyeire, valamint a megelőzés lehetőségére figyelmeztet az a felvilágosító és oltási kampány, amelyet a Kolozs megyei önkormányzat és a Kolozs Megyei Egészségügyi Igazgatóság közösen folytat a napokban a Kolozsvár környéki pataréti roma közösség tagjai között. A szakértők figyelmeztettek: a létminimum alatt élő romák többsége a közeli szeméttelen kukázásból él, az elfogadhatatlan higiéniai körülmények miatt fokozottan veszélyeztetettek a közösség tagjai, ezért támogatásra és felvilágosításra szorulnak. A kampánynak köszönhetően az érintettek tömegesen élnek az oltás lehetőségével, az akció sikere a helyi Családsegítő Egyesület közreműködésének köszönhető. ◀

▶ Röviden

Elhunyt Kállai Ferenc színművész

Elhunyt Kállai Ferenc Kossuth-díjas színművész, a nemzet színésze, a Nemzeti Színház örökös tagja, az egyik legnagyobb, legsokoldalúbb magyar színházi és filmes művész, tudósít az *MTI*. Kállai Ferencet hosszú betegség után életének 85. évében vasárnap érte a halál. A művész



temetéséről később intézkednek – tudatta honlapján a Magyar Színház. Kállai Ferenc a klasszikus és mai világirodalom, valamint a magyar drámairodalom számos főszerepét játszotta el kiemelkedő jellembrázoló erővel Othello Cassiusától kezdve a *Falstaff* címszerepéig, *Az ügynök halála* fiúalakjától a mai magyar írók által írt figuráig. Filmszínészként is emlékeztető alakítások fűződnek a nevéhez; Bacsó Péter legendás filmjében, az 1969-ben készült *A tanúban* a főszerepet, Pelikán József gátórt alakította.

Konferencia a falunapokon

Többségi Jövő a Tudásalapú Társadalomban címmel tartottak konferenciát a hévégén XI. Gyergyóremetei Falunapokon. A település ünnepét a „Tudás és helytállás” szellemében szervezték meg, itt tette tiszteletét Moldován József távközlési államtitkár is. A konferencián előadást tartott Kovács Katalin, a Babeş-Bolyai Tudományegyetem előadója, Andrew Balas (Old Dominion University, USA), Deák Péter (Magyar Tudományos Akadémia, Szegedi Biológiai Központ), valamint Bíró Zoltán (Sapientia-EMTE).

Káosz a Minimumom

A 15. Minimum Party alkotótábort és szakmai fórumot július 28-a és augusztus 8-a között A termékeny káosz jegyében rendezik meg a Hargita megyei Kászonalitz mellett Tiszástón. „A szinte kerek évforduló egy gazdasági világválság árnyékában ért bennünket. De nemcsak ezért lett káosz a tábor címe. A művészetet mindig vonzotta a káosz, mint olyan valami, amiből bármit létre lehet hozni, amiben semmi sem adott, s ezáltal az emberi alkotóerőre helyeződik át a létrehozás teljes súlya” – indokolták meg a címválasztást a szervezők. A rendezvény közleménye alapján különböző műhelymunkákra, szakmai fórumokra várják az érdeklődőket.

Svájcba mentek a fiatal zenészek

Tizenennyolc szatmárnémeti és nagybányai fiatal zenész utazott a hét elején a svájci Sionba, miután egy hetet saját városukban együtt muzsikáltak hasonló korú sioni ifjakkal. A közös táborozást a Svájcban élő ifjabb Ruha István, a nagykárolyi származású neves hegedűművész, Ruha István fia szervezte. Ifjabb Ruha, aki új hazájában zenét tanít, már sokadik alkalommal rendez Erdélyben és Sionban Campus Muzicus néven ilyen közös koncertekkel záruló táborozásokat.

Nyári filmkavalkád Gozsdu Manó udvarában

Kertmozival gyarapodik ebben a hónapban a budapesti zsidónegyed kulturális központjává előlépett Gozsdu-udvar nyári programja.

Gyulay Zoltán, Budapest

▶ Színes programokkal gyarapodik a nyáron az újjáéledő, megélnékváló budapesti zsidónegyed: júliusban, egész hónapban kertmozi fogadja a Gozsdu-udvar látogatóit. A művészeti programokat a Dumasziínházat is szervező Godot Kortárs Kulturális Intézet és a Telep csapata rendezi, a kínálatban rövid-, nagyjáték-, és videofilmek szerepelnek.

Lépés a nyilvánosság felé

Az elsődleges cél egy olyan ösztönözési alkotótér létrehozása, ahol eddig kevésbé ismert,

A Gozsdu udvar története

Az épületegyüttest a román nemzetiségű Gozsdu Manó (Emanoil Gojdu) ügyvéd végrendelete alapján 1870-ben létrehozott Gozsdu Alapítvány építette 1901-ben. A Gozsdu-udvar 1952-ben államosították, amit 1953-ban a magyar-román államközi szerződés is jóváhagyott. A rendszerváltozást követően 1999-ben magánbefektetőknek értékesítették, évekig azonban leromlott állapotban árválkodott; gyakran lehetett vizionálni különböző holly-

főleg az undergroundban nevet szerzett tehetséges magyar művészek kapnak lehetőséget arra, hogy munkáikkal bemutatkozhassanak a szélesebb nyilvánosság előtt. A szervezők számára fontos, hogy a befogadott művészek – legyenek bár amatőrök, félprofik vagy profik – manuális technikákkal alkossák meg műveiket, ezen belül azonban bármilyen műhelytechnikát alkalmazhatnak. Tavaly például nagy sikert aratott az esténként falra vetített színes fényjáték.

A kiállításokat, a művészeti megmozdulásokat, olyan környezetben igyekeznek megvalósítani, amely hétről hétre változatos

woodi akciófilmek üldözéses jeleneteiben, amint nyomasztó hangulatával a szomorú szovjet valóságot szimbolizálja. A pesti zsidónegyed rekonstrukciója elkerülhetetlenné vált, s ennek során az épületegyüttes új funkciót kapott: a nyolc épületben kétszázötven luxus színvonalú lakást alakítottak ki, mellettük (pontosabban alattuk) folyamatosan kávézókat, éttermeket, galériákat és exkluzív üzleteket alakítanak ki, és egy wellnessláncnak is itt lesz a központja.

programokkal hozza közelebb egymáshoz az alkotókat és a látogatókat: szakmai műhelyekkel, filmvetítésekkel és bulikkal várják az érdeklődőket.

Már forognak a filmek

A filmvetítések már el is kezdődtek: július 8-án Hungary Proudly Presents: Short Films in Cannes címmel a cannes-i Arany Pálmával jutalmazott magyar rövidfilmes válogatás – Vadász János *Nyitánya* (1965), Jankovics Marcell *Küzdőkeje* (1977), Vajda Béla *Moto perpetuoja* (1981), Iványi Marcell *Szélje* (1996), Mészáros Péter *Eső utánja* (2002)

– volt látható. Másnap Alan Parker *Promenáda a gyönyörbe* című alkotása pergett le. Ma Szomjas György *Roncsfilmje* szerepel műsorban. Csütörtökön ismét Cannes-ban díjazott magyar rövidfilmeket játszanak (Bodó Viktor, Mundruczó Kornél, Pálfi György, Schilling Árpád és Török Ferenc *Jött egy busz...-át* 2003-ból, Prikler Máttyás *Köszönöm, jójtát* 2010-ből, valamint Szimler Bálint *Itt vagyokjárt*, ugyancsak 2010-ből). Szombaton Taylor Steele *Sipping Jetstreams An Adventure in Life* című alkotása lesz látható, a vasárnapi filmet pedig közönségszavazás alapján választják ki. ◀



A budapesti Gozsdu-udvar minden szegletét kultúra lengi be, népszerűek az itt szervezett könyvvásárok is

Fotó: MTI

Csángóföld után Partium

A Szilágyságban szervezik meg a Kárpát-medencei Néprajzi Nyári Egyetem tizedik találkozóját

Sipos M. Zoltán

▶ A Szilágyságba viszik a Kárpát-medencei Néprajzi Nyári Egyetem „diákjait”, akik a tizedszer megszervezett táborban Désháza fazakasművészetén, a sámsoni borsodákon és tövis-háti táncokon keresztül kapnak ízelítőt a vidék életéből.

Leltáron az erdélyi kultúra

A Kolozsvári Magyar Diákszövetség szervezte rendezvény az elmúlt kilenc évben a tartalmas pihenésről és kikapcsolódásról, az érdekes előadásokról, a tábori hangulatról és kirándu-

lásokról, valamint a népi értékek és magyar kultúra egyhetes leltározásáról szólt. Idén sem lesz másképp, a tizedik kiadás résztvevői bepillantást nyerhetnek a Partium keleti régiójának népi kultúrájába, mindennapjaiba, ígéri a szervezők, akik idén 40-50 fős részvételre számítanak.

„A tíz év alatt rengeteg kellemes pillanatban és komoly tapasztalatban volt része, mind a szervezőségnek, mind pedig a táborban résztvevőknek. Az első ilyen jellegű tábor óta a célkitűzés mit sem változott: erdélyi, magyarországi és más kárpát-medencei magyar közösségek fiataljainak szeretnénk egy olyan közös fórumot, találkozót

biztosítani, ahol jobban megismerkedhetnek, megismerkedhetünk az erdélyi magyarság kultúrájával, mai életkörülményeivel” – nyilatkozta lapunknak Talpas Botond. A KMDSZ elnöke szerint a tábor sikerességét bizonyítja, hogy vannak rendszeresen visszajáró diákok és nem csak a néprajz iránt érdeklők, hanem más szakirányú egyetemekről is jönnek szép számmal, szerte a Kárpát-medencéből.

Nemcsak a néprajz szakosoknak

„Tavaly a Csángóföld életébe nyertünk bepillantást, idén pe-

dig a Partium keleti részének kultúrájába, szokásaiba fogunk belekóstolni. Amellett, hogy a fiatalok egy laza hangulatú táborban vesznek részt, barátságok alakulnak ki és mindezt a saját kultúránk, népi hagyományaink jegyében tesszük” – részletezte a diákszövetség elnöke.

A tábor résztvevői az évek folyamán itthoni és határon túlról érkező fiatalok közül kerültek ki. A nyári egyetemet nemcsak néprajz, illetve a társadalomtudomány-szakos hallgatók figyelmébe ajánlják a szervezők, hanem mindazoknak, akik érdeklődnek a népi kultúra, a hagyományok, az épített örökség és a földrajzi látványok iránt. ◀

„Régi álmodom az operett”

Beszélgetés Dancs Annamarival, aki két ország fővárosában énekel operettet

Kovács Zsolt

► **Néhány éve kezdett kalandozni a zenei műfajok között, a könnyűzenéről áttért az operett világába. Mi készítette a váltásra?**

– Régóta dédelgetett álmodom, hogy az operett műfajában is kipróbáljam magam, csak egy jó partnerre vártam. Három éve ismerkedtem meg Tarján Pál budapesti tenorral, akivel elkészítettük az *Egy a szívem, egy a párom* című lemezt, ami azóta is nagy sikernek örvend. Ez a párhuzamos zenei világ jól megfér egymás mellett. Ma már tudom adagolni, hogy mikor melyik műfajt énekelem, és melyik hangomon énekelek. Az operett révén sok új tulajdonságot, adottságot és hangot fedeztem fel magamban, annak ellenére, hogy 14 éve énekelek könnyűzenét.

► **Mennyire volt nehéz az operett műfajához alkalmazkodni, segített a könnyűzenében szerzett sok éves rutin?**

– Két egymással ellentétes műfajról van szó. Míg a könnyűzene spontán, addig a színpadi produkcióban minden lépést, mondatot, replikát beállítanak, minden meg van rendezve. Ennek ellenére jól jött a sokéves rutinom, gyorsan tudtam alkalmazkodni a

színpadi körülményekhez. Tarján Pál már 2007-ben azt mondta nekem, hogy született szubrett vagyok. Igazából csak akkor jöttem rá ennek az értelmére, amikor Bukarestbe kerültem, idén januárban. Két szerepet kaptam, ami nagyon nehéz volt, hiszen más nyelven kellett énekelni, közben meg táncolni és színészkedni. A könnyűzenét nem véletlenül hívják könnyűnek, hiszen az

operettben egyszerre kell énekes, balett-táncos és színész lenni. Az előadásbeli partnerem, Cătălin Petrescu vezetett be ebbe a másfajta világba, élveztem és jó iskola is volt a három hónapos próbaanyag, amíg megtanultam a *Csárdáskirálynő* Stáziáját, és a *Marica grófnő* Lizáját.

► **Hogyan fogadták a darabokat Bukarestben, hogyan néztek ön-**

re, mint magyar előadóra?

– Nem kezelték kakukktojásként, és magyarként nem is voltam újdonság, hiszen a fővárosi Ion Dacian Operettszínház 2008 óta együttműködik a budapesti operettszínházzal. A *Rómeó és Júliát*, a *Csárdáskirálynőt* és a *Víg özvegyet* vitték eddig színpadra budapesti rendezésben. Ugyanakkor a román fővárosban nagy tiszteletnek örvendenek a magyar előadók, mert úgy tartják, hogy az operett az hungarikum, és az előadásához kell a magyar virtus.

► **A napokban a budapesti operettszínházhoz is leszerződött, ami gondolom a román és magyar fővárosok színházainak kapcsolata révén alakult így.**

– Mi, erdélyi magyarok sokszor érezzük azt, hogy nem tartozunk se Budapesthez se Bukaresthez. Esetemben viszont előnyömré vált, hogy erdélyi magyar vagyok, mert többet tudok nyújtani ezekben a darabokban, mint más. Valóban bukaresti előadásom révén kerültem Budapestre. Június végén kértem meghallgatást Kerényi Miklós Gábortól, ami sikeres volt. Októbertől felújítják a *Csárdáskirálynőt*, amelyben olyan nagy sztárokkal játszom majd Stázi szerepét, mint Osvald Marika, Peller Károly, Kerényi Miklós Máté.



Fotó: ÜMSZ/Archív

Száz szó

Cipőmárkát neveznek el Ernest Hemingwayről. A bivalybőrből készült különlegességek eléggé drágák lesznek a mi kelet-európai zsebiúrnak, a legolcsóbb is megüti (vagy, stílusosabban: megrúgja) az 500 lejes álomhatárt, de az öreg halászok, a hoppon maradt és a beteljesült szerető, a harangozó és a gazdagabb kubai emigránsok között népszerű lesz ez a termék. Az irodalomelvezőknek fél kell készülniük arra, hogy ezután sokan fognak Hemingway nyomdokába lépni. Ezek azonban nem a Kilimandzsáró hávat fogják taposni (az állítólag már majdnem elolvadt...), hanem csapást vernek egy új divat számára. Lesz Villon derékfűző (à la Vastag Margot), Voltaire antidepresszáns és Shakespeare illatosító (szellet-irtó). És Bănescu fésű.

p(r)ier

Röviden

ETV: Különkiadások az SZKT-ről

A héten kerülnek adásba az *Erdélyi Magyar Televízió* (ETV) azok a magazinműsorai, melyeket a Szövetségi Képviselők Tanácsán (SZKT) vettek fel a marosvásárhelyi Kulturpalotában felállított stúdióban. A tévé munkatársai aktuális politikai kérdésekről készítettek magazinműsorokat az RMDSZ képviselőivel. Lokodi Imre a *Többszempont* műsorvezetője Markó Béla szövetségi elnökkel, Király András tanügyi államtitkárral, Borbély László környezetvédelmi és erdészeti miniszterrel, Tanczos Barna államtitkárral és Takács Csabával, az RMDSZ ügyvezető elnökével beszélgetett – az adás csütörtökön lesz látható. A hét folyamán az ETV különkiadású magazinműsorai a politikuskok bővebben kifejtik álláspontjukat az árvízszülytorta területek jövőbeni megóvásáról, a tanügyi törvénytervezet beiktatásáról, változásairól.

Svájc nem adja ki Polanskit

„Roman Polanski 76 esztendő francia–lengyel filmrendező Svájc nem adja ki az Egyesült Államoknak. A szabadságát korlátozó intézkedéseket visszavontuk” – jelentette be tegnap Evaline Widmer-Schlimpf igazságügyi miniszter. Amint arról lapunkban beszámoltunk, a francia–lengyel állampolgárságú filmest szeptemberben tartóztatták le Svájcban nemzetközi elfogatóparancs alapján, amelyet az amerikai hatóságok adtak ki ellene egy 1977-ben elkövetett liliomtiprás miatt. A rendező december óta házi őrizetben várta ügyének rendeződését. A svájci illetékesek elsősorban az amerikai hatóságokat hibáztatták, amiért nem tudtak hitelt érdemlő bizonyítékokkal szolgálni a Polanski ellen 1977–78-ban folytatott bírósági eljárásról. Az igazságügyi minisztérium közleménye szerint nemzeti érdekeket vettek figyelembe a döntés meghozatalakor, azonban kiemelte, hogy a svájci hatóságok „nem arról döntöttek, hogy a rendező bűnös-e vagy sem”.

Médiagnózis

Megfeszített sajtószabadság

Dan Brown esztétikátlan és közheleken tozódó könyveit és az azokból készített filmeket a Vatikánnal folytatott médiaháború reklámozta be, a *Szentszék tiltakozása* nélkül kisszerűen neveléses fiaskók maradtak volna. A modern korban a katolikus egyházzal való kacérkodás általában „bejött” minden komolyabb szándékú írónak vagy médiavállalatnak. A nemrég elhunyt *Hosé Saramago* emléke előtt tisztelgő júliusi *Playboy* portugáliai kiadásában Saramago által 1991-ben publikált *Jézus Krisztus evangéliuma* című regényének motívumaira erősít rá, a *tőle megszokott erotikus módon*. A borítólapon egy hosszú hajú, szakállas férfi ölel egy meztelen mellű, tetovált bőrű nőt, és ugyanez a férfi-modell a lap belsejében több felvéte-

len is szerepel, egymással „foglalkozó” leszbikus nők társaságában. A *Playboy* központi PR-irodája azt nyilatkozta, hogy nem engedélyezte ezeket a fotókat, visszavonta a lapszámot, és fontolóra vette a portugál kiadóval történő szerződésbontást is. Kétségtelen, hogy Jézus alakja nagyban meghatározza a nyugati típusú kultúrák világviszonyulását, és tény az is, hogy a Vatikán által terjesztett ideológiák még inkább befolyással vannak a világ menetére, de könyörgöm: tessék békén hagyni a *Sajtószabadságot!* Sem Saramago, sem a *Playboy*-társaság nem buzdított senkit tömeggyilkosságra (úgy, ahogy tette ezt a katolikus egyház például a kereszties háborúk idején...), és a *Playboy*-szám nem hirdette azt sem, hogy egyes rasszokat

nem kell emberszámba venni, nem buzdított senkit nemzetek ellen, és mégis, Saramagonak a katolikus egyházzal való konfliktusainak az apropóján újjólag súlyosan sérült a sajtószabadság. A leszbikusság nem reproduktív nemi viselkedés, kizárólag örömszerzés céljából használandó (a Biblia szerint paráználkodás!), a nők egymás közti testi szerelmének megjelenítésétől viszont sosem óztkodott ez a közel sem prüd folyóirat, viszont, úgy néz ki, hogy a Jézus-motívumok (hosszú haj, szakáll, szelíd arc) és a *Catullus*-megörökítette kéjelgésfajta nem férnek össze az erotikus lap oldalain. „Mitől fél a *Playboy*?” – tehetjük fel a költői kérdést, hiszen már létezésének tényével sérti Vatikán majdnem összes erkölcsi „rendeletét”. Ezen eset

alapján úgy néz ki, a paráznaság önmagában nem is lenne baj, legalábbis Róma szerint, és csak akkor van gond, ha Jézust is asszociálja valaki ehhez a magatartáshoz. Tehát nagyon álszent és hamis mind a Vatikán, mind pedig a *Playboy* főszerkesztőségének az álláspontja, hiszen a Vatikán a Bibliára hivatkozva be kellene szüntesse a lapot – úgy, ahogy indirekt visszavonatta ezt az ominózus lapszámot is –, míg Hugh Marston Hefner *Playboy*-mögul – Jézus eszméire hivatkozva – egyetlenegy számot sem szabadott volna megjelentessen. Összegezzünk: álszenteskedő erkölcsi köntösbe bújtatott, ideológiai alapú cenzúrázás történt.

Péter Árpád

Hárommillióan nézték a döntőt

ÜMSZ

► A 2010-es dél-afrikai labdarúgó-világbajnokság Holland–Spanyol döntője volt a legnézettebb televíziós közvetítés vasárnap este Romániában. A döntő meccs ideje alatt 3,35 millió romániai háztartásban voltak a *Román Televízió* (TVR) frekvenciájára állítva a tévékészülékek, az Iniesta gólját követő aranypercben pedig több mint négymillió sportrajongó figyelt a holland és spanyol válogatott összecsapását közvetítő varázsdobozra – derül ki a legfrissebb nézettségi adatokból. A FIFA becslései szerint a

19. labdarúgó-világbajnokság döntőjét világszinten 700 millió tévéző követte élőben.

A TVR 3,35 nézője 43,3 százalékos piaci részesedést és 16,5 százalékos ratinget jelent. Hasonló érdeklődés övezte az Uruguay–Németország kisdöntőt is. Szombaton a TVR adatai szerint kétfélmillió néző követte élőben a mérkőzést, ami 27,6 százalékos piaci részesedést jelent. Az aranypercben (23.20 óraker) azonban közel hárommillió nézőt vonzott a csatorna.

A nézettségi adatok azonban nem tükrözik pontosan a romániai vb-nézők számát. Több

ugyanis szórakozóhelyen nézték a döntőt, több tíz társukkal együtt, vagy pedig szurkolói zónákban izgultak kedvenc csapataukért. Továbbá több erdélyi nézőt elszívott a *Magyar Televízió* is, mely a kábeltelevíziós társaságokon keresztül Romániában is sugározta a vb-döntőt.

A finálé a győztes csapat országában 14 millió nézőt ért el, a hosszabbítás azonban minden idők legnézettebb televíziós műsora lett Spanyolországban: a ráadás 85,9 százalékos nézettséget ért el, az utolsó harminc percet 15,6 millióan kísérték figyelemmel. ◀

HIRDETÉS

INGYENES APRÓHIRDETÉSI SZELVÉNY

Név:.....
Cím:.....
.....
tel.:.....

A hirdetés szövege (max. 80 szó)

.....
.....
.....
.....

Mi egyszeri alkalommal ingyen közöljük apróhirdetését.
Postacím: 014820 București, Piața Presei Libere nr.1,
O.P. 33, C.P. 17
* A kedvezményt csupán magánszemélyek vehetik igénybe, magáncélú hirdetések közzétételére.

Július 13., kedd

Az év 29. hete és 194. napja, hátravan 171 nap

Ma **Jenő** es **Henrik** nevű olvasóinkat köszöntjük.

A Jenő férfinév az egyik magyar honfoglaló törzs nevéből származik, török eredetű, a jelentése: tanácsadó.

A Henrik férfinév a germán Heinrich névből származik. Elemeinek jelentése: ház.

Holnap **Örs** és **Stella** napja van.

Évfordulók

- 1793-ban saját fürdőszobájában leszúrták Jean Paul Marat francia forradalmárt (gyilkosa Charlotte Corday).
- 1849-ben az 1848–49-es forradalom és szabadságharc során Haynau tábornagy osztrák császári hadereje bevonult a Görgey Artúr által kiürített Budára. Ugyanezen a napon Pest városát orosz cári csapatok szállták meg.
- 1982-ben Irán támadást indított Irak ellen.

Vicc

– Ugyebár a képen is láthatjátok, a New York-i Szabadságszobor egyik kezében könyvet tart, a másikban fáklyát. Ki tudja megmondani, mit jelképez a fáklya? Tessék, Móricka!
– Azt, hogy sötétben nem lehet olvasni.

Recept

Zöldborsó leves

Hozzávalók: kb. fél kg zöldborsó, 2-3 db sárgarépa, só; a nokedlihez: 2-3 tojás, liszt, só; a rántáshoz: 2 k. liszt, pici olaj, paprika.

Elkészítés: A zöldborsót sós vízbe felteszem főni, majd hozzáadom a karikára vágott sárgarépát. Ha mindkettő megpuhult, akkor elkészítem a rántást 2 k. lisztből kevés olajjal, ha megpirult, pici paprikát adok hozzá, és besűrítem vele a levest. A tojásokból a liszttel, pici sóval a szokásos módon nokedlit készítek, és beleszaggatom a levesbe, és ha a nokedli puhára főtt, elkészült a leves.

Gondolatjel

Visky István rovata

Csak a gonoszság teljes és tökéletes, a jóságnak mindig hiányérzete van. Sokszor meglep bennünket a gonoszság, amikor olyan mélységekbe is képes süllyedni, amire soha nem gondoltunk volna. Ennek ellenére a gonoszság mindig közelebb jár önmaga végső határaihoz, a tökéletességhez, mint a jóság. A gonoszság egy ponton túl már

nem fokozható, de a jóság határai végtelennek tűnnek. Mindig van a jóság számára még egy lépés, amit megtehet a másikért. A gonoszságnak határt szab a halál, amikor a pusztulás győzi az embert. A jóságnak mindig van ötlete tovább is jónak lenni. Azért van ez, mert a jóság mindig, minden körülmények között több, mint a gonoszság.

Horoszkóp

KOS (III. 21.–IV. 20.)

Partnerkapcsolatokkal összefüggő kérdések kerülnek a figyelem középpontjába. A Vénusz erős érzelmi hatásokat okoz, ami tovább erősödik.

BIKA (IV. 21.–V. 20.)

Nagyfokú aktivitás, rámenősség jellemzi viselkedését. Legyen különösen óvatos a pénzügyek, a befektetések terén, mert e téren valaki nagy hatást akar gyakorolni Önre.

IKREK (V. 21.–VI. 21.)

Kedvező időszak következik, hogy megoldja érzelmi problémáit. Egy nyugtalanító kérdésre most megnyugtató választ kap. A szerelem Önre talál.

RÁK (VI. 22.–VII. 22.)

Az utóbbi időben a szórakozás volt figyelmének középpontjában. Most már másfelé irányítja a figyelmét. Más dolgokat tart fontosnak az életében.

OROSZLÁN (VII. 23.–VIII. 23.)

Elválászthatatlanul összeforrt környezete társasági, közösségi életével. Az emberek amúgy is kedvelik Önt, de most ennél többről van szó. Figyeljenek Önre.

SZŰZ (VIII. 24.–IX. 23.)

Anyagi jellegű ajánlatokat kaphat, ez irányú döntései azonban

halasztást nem tűrnek. Gyors döntési képességével megalapozhatja a jövőjét.

MÉRLEG (IX. 24.–X. 22.)

Lassan megnyugszik, és ez nemcsak a vonzerejét fokozza, de jót tesz az egészségének is. A nyári időszak ideális arra, hogy frissítse a kapcsolatait.

SKORPIÓ (X. 23.–XI. 22.)

Olyan feladatokkal kell foglalkoznia, amiket már lerendeztnek hitt. Túlterheltsége fokozódik.

NYILAS (XI. 23.–XII. 21.)

Lehet, hogy megint kimarad egy nyaralás. Párja szerint az már túlzás, hogy minden forintot a fogához ver.

BAK (XII. 22.–I. 20.)

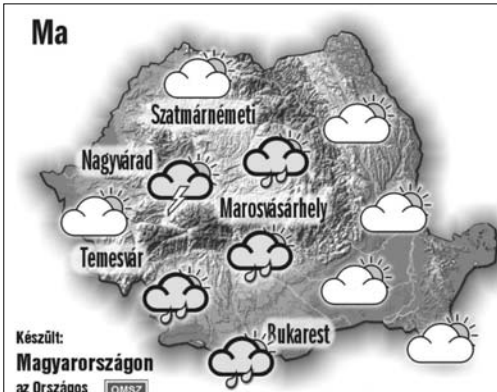
Sok izgalmas dolog vár Önre, mint például utazás vagy élvezetes családi elfoglaltságok. Szerelmi viszonyba kerülhet.

VÍZONTÓ (I. 21.–II. 19.)

Egy társasági összejövetel nem várt örömet okoz. Jól érzi magát baráti társaságban, közeli ismerőseivel. Bizalmas megbeszélések uralják terveit.

HALAK (II. 20.–III. 20.)

Egyéni céljai megvalósítására kerül sor. Érzelmi hullámzások uralják lelkét, amelyeket rendeznie kell. Párjával most kevésbé törődik.



A következő napok időjárása

Szerda	29°C / 32°C	Főként a délutáni órákban kell záporok, zivatarok kialakulására számítani.
Csütörtök	25°C / 31°C	Hidegfront hatására többfelé várható eső, zápor, helyenként zivatar is lehet.

Magyarországon az Országos Meteorológiai Szolgálatnál

Jelleg	Délutáni hőmérséklet	Holnap hajnali hőmérséklet	
Arad	napsütés felhőkkel	33°C	19°C
Brassó	esőre, záporokra számíthatunk	31°C	18°C
Bukarest	napsütés felhőkkel	30°C	20°C
Csiksztereda	változékony idő zivatarokkal	24°C	18°C
Kolozsvár	változékony idő zivatarokkal	27°C	17°C
Marosvásárhely	esőre, záporokra számíthatunk	25°C	17°C
Nagyvárád	napsütés felhőkkel	29°C	19°C
Szatmárnémeti	napsütés felhőkkel	30°C	18°C
Temesvár	esőre, záporokra számíthatunk	31°C	19°C

Sok lesz a napsütés, de napközben megnövekszik a felhőzet, és záporok, zivatarok kialakulására kell számítani. Egy-egy hevesebb zivatarhoz jégeső, felhőszakadás és viharos szél társulhat.

Apa és fia



Horváth István

***	AMELY HELYEN	KÉMIAI ELEM, VEGYJELE: RN	POGÁNY ISTEN	***	HUSÁNG	IZOMKÖTŐ SZALAG	FEJFEDŐ	ÚJÉVI KIVÁNSÁG (RÓV.)	DARABOK-RA HULL
VÖLEGÉNY VEZETI				NYILATLAN VIRÁG					
BILLEN-TYÚS, FÜJTATOS HANGSZER				BOSZORKÁNY-SÁG					
OTT A MASI K PARTON						SZEN-TSITI AZ ESZKÖZTI!			
HOSSZÚ (ANG.)					MINDEN SZEMÉLY	BÓDULT			
***	ÜVEGBON-TÁS				TÖMEG-MÉRTÉK			A TÖBBES SZÁM JELE	
	FÖNEMESI RANG							... PITT; SZÍNESZ	
BASSZUS (RÓV.)		MAJOM-KENYÉRFA							GORIOT ... (BALZAC)
ÁRON BECENEVE		SYEMÉ-LYEDRE		NAPRÓL...; FOKOZATOSAN					
SZÉGYEN-LETES DOLGOT RÁFOG				EMBERFEJI			LENCSÉ-VÉGRE...; LEFOTÓZ		
CSATÁBAN ELESŐ							RÁDIUSZ		

új magyar szó

Szerkesztőség és kiadó:
013 701 Bukarest, P-ja Presei Libere nr. 1, corp B, etaj III, cam. 342-353 Telefon: 031/405-4088, Fax: 021/317-8847, E-mail: office@maszol.ro

Mb. felelős szerkesztő:
Salamon Márton László

Vezető szerkesztő:
Cseke Péter Tamás

Vezető publicista:
Agoston Hugó

Főmunkatársak:
Bíró Béla, Gyulay Zoltán, Székedi Ferenc, Szűcs László

Szerkesztők:
Moldován Árpád Zsolt (Aktuális)
Bogdán Tibor (Híttér)
Darvas Beáta (Kultúra)
Szakács Zsuzsanna (Gazdaság)
Turós-Jakab László (Sport)
Farkas István (Média)
Orosz Anna (Életmód)
Szonda Szabolcs (Színkép)

Olvasószerkesztők:
Osváth Annamária, Nyáguly András

Tudósítók:
Antal Erika – 0788-760573 (Marosvásárhely), Sipos M. Zoltán – 0728-780582, Baló Levente – 0748-784679 (Kolozsvár), Totka László – 0788-715848 (Nagyvárád), Horváth István – 0747-517574 (Csiksztereda), Baloga-Tamás Erika – 0746-375775 (Székelyudvarhely), Kovács Zsolt – 0788-715766 (Sepsiszentgyörgy), Mayla Júlia – 0745-682401 (Beszterce), Fleischer Hilda – 0788-715712 (Bukarest), Sike Lajos – 0788-715687 (Szatmárnémeti), Tamás András – 0744-781709 (Nagyenyed)

Fotóriporter, képszerkesztő:
Tofán Levente

Grafikus:
Horváth István

Tördelőszerkesztők:
Lőrincz Imola, Mihăiteanu Albert, Szabó Ildikó Erzsébet



Terjesztési menedzser:
Béres Attila – 0788-318353

Területi megbízottak:
Baricz István – 0788-488739, Erdős Lajos – 0741-424094 (Gyergyó), Tósa András – 0788-715481 (Kolozs, Szilágy)

logtanácsos:
Czédly József

Hirdetési ajánlat a honlapon és a szerkesztőségben. Előfizethető a Román Postánál (katalógusszám: 19302), a Rodipet-kirendeltségeknél, pénztalánnyal (mandat postal) közvetlenül a szerkesztőségnek és előfizetés-szervezőinknél. Forgalmazza a Rodipet és magánterjesztők.

Előfizetési díjak:
1 hónapra 15 lej,
3 hónapra 38 lej,
6 hónapra 75 lej,
12 hónapra 148 lej

Nyomda: Garamond (Kolozsvár)
ISSN 1841-5520

Az Új Magyar Szó bármely részének másolásával kapcsolatos minden jog fenntartva. Értetlenséket átvenni csak az Új Magyar Szóra való hivatkozással lehet. A szerkesztőség fenntartja magának a jogot, hogy a beküldött leveleket rövidítve, illetve szerkesztve közölje.

A Romániai Pédányszám-auditáló Hivatal (BRAT) tagja

MÉDIAPARTNEREK

Apróhirdetés
Eladó a hajdusoboszlói Park Hotel Ambróziába 2039-ig tartó üdülési jog 4 fő részére.
Telefon: 0744-307315, email: ewa77@freemail.hu.
Árverésen eladó egy egész benváló Makfalván. Székelyudvarhelyen egy 15 áras, közművesített beltelek eladó. Telefon: 0743-164383.

agnus
RADIO 88.3 FM
www.agnusradio.ro
Kolozsváron mostmár mindenütt HALLHATÓ!
FM 88.3 98 102 106 108 MHz

rtm
MAROSVÁSÁRHELYI RÁDIÓ
98.9 FM

Paprika rádió
fülön csíp
95,1 fm

KOLOZSVÁRI RÁDIÓ
ahol talál a szó

Ahogy Paul, a polip jósolta

A spanyolok ülhettek fel a futballvilág trónjára a dél-afrikai vébédöntő után

Turós-Jakab László

► Az Európa-bajnoki cím-védő Spanyolország nyerte a 19. labdarúgó-világ-bajnokságot, miután a vasárnap esti döntőben hosszabbításban győzött Hollandia ellen.

Spanyol premier

Huszonnyolc évvel azután, hogy vb-t rendezett, Spanyolország a sportág történetében először koronázta meg magát a világ legjobbjának. Fernando Torres, Pedro és Cesc Fabregas 1982-ben még a világon sem volt, most pedig a nyolcadik „aranyos” nemzet büszke képviselőjeként ünnepel, ahogyan tették azt a 80 év során Uruguay, Olaszország, Németország, Brazília, Anglia, Argentína és Franciaország fiai.

A spanyolok először álltak dobogóra, abszolút premierként mindjárt annak legmagasabb fokára. Legyőzték őket, a johannesburgi finálét megelőzően 24 győztes csatát maguk mögött tudó hollandokon átok ül, hiszen 1974 és 1978 után harmadszor buktak el vb-döntőt. Ami csúcs, hiszen a magyarok és a csehszlovákok is két-két ezüstérmes szerezték, előbbieket 1938-ban és 1954-ben, utóbbiak pedig 1934-ben és 1962-ben.



A spanyolok először álltak dobogóra, abszolút premierként máris annak legmagasabb fokára Fotó: fifa.com

A La Furia Roja lett az első európai válogatott, amely az öreg kontinensen kívül nyer világbajnokságot, s teszi azt úgy, hogy vereséggel kezdett. A spanyol egyúttal a második csapat, amely Európa-bajnokként tudott győzni, a németek 1974-es diadala után.

Kapusbravúrok

Nagy iramban kezdtek az ibérek, Sergio Ramos már az 5. percben beköszönhetett volna. Aztán az Európa-bajnok lendülete kissé alábbhagyott, s hiába birtokolta lényegesen többet a labdát, nem veszélyeztette ellenfele kapuját. A küzdőfelek nem túl élvezetes, olykor kőke-

mény mezőnyjátékkal lesték egymás hibáit, s azok be is következtek. Zseniális Sneijder-passzból Robben egyedül vezette fel a labdát Casillasra, aki hihetetlen lábreflexszel mentett, másodjára ugyan csak ő lött ordító helyzetben a Real Madrid hálóőrbe.

A másik oldalon Villa találta el Heitingát óriási ziccerben, majd Sergio Ramos fejelte föl Xavi remek baloldali szögletét.

A hosszabbításban Fabregas egyedül sem tudta meglepni Stekelenburgot, majd Mathijsen sem tudta kihasználni Casillas kevés bakijainak egyikét. Heitinga kiállításával végképp elbilent az egyensúly, Fabregas passzolt a 16-oson belül üre-

sen álló Iniestához, aki egy igazítás után a kapu jobb oldalába bombázta a megváltó gólt.

Az angol Howard Webbről csak annyit: partjelzőivel elmentében nagyon gyengén, csöppet sem következetesen bíraskodott, magyarul mondva szétfűtyült a mérkőzést.

A számok tükrében

Idén volt 32 éve annak, hogy egy vébédöntő-hosszabbításban dönt el, 1978-ban éppen a hollandok kaptak két gólt az argentinoktól a ráadásban (3-1). Ez volt a hatodik finálé, amelyben 90 perc alatt nem született döntés, 1934-ben, 1966-ban, 1978-ban, 1994-ben és 2006-ban is hosszabbítani kellett. A spanyol az ötödik európai válogatott, amely először jut vb-döntőbe s nyer is, ez eddig csak Olaszországnak (1934), az NSZK-nak (1954), Angliának (1966) és Franciaországnak (1998) sikerült.

Miután Dél-Afrikában hét mérkőzésen csak a svájci Gelson Fernandez és chilei Rodrigo Millar tudta megzörgetni az ibérek hálóját, Spanyolország belépett a legkevesebb gólt kapott csapatok klubjába, a franciák (1998) és az olaszok (2006) mellé.

Egyetlen válogatott marad veretlen Dél-Afrikában, az új-zélandi, amely a szlovákokkal, az olaszokkal és a paraguayiakkal is remizett.

Öröm és csalódás

„Nagyon nehezen kiharcolt győzelem volt, de fantasztikus játékosaink vannak. Még szerezhettünk volna egy vagy több gólt is. A sikert nagyon megérdemeltük. Nagyon boldog vagyok, – lelkendezett Vicente del Bosque, a spanyolok szövetségi kapitánya a győzelem után. Andrés Iniesta, az egyetlen gól szerzője még edzőjénél is lelkesebb volt. „Világbajnok! Ez hihetetlen, felfoghatatlan, egyszerűen nem találom szavakat. Ezt ki fogjuk élvezni, hiszen nagyon sok energiát öltünk ebbe a sikerbe. Üdvözlöm a családomat, és köszönöm a buzditást egész Spanyolországnak” – fogalmazott Iniesta.

Bert van Marwijk holland szövetségi kapitány nem tudta elrejtetni csalódottságát. „Annyira közel voltunk a sikerhez, nyerhettünk volna. Általában nem stílusunk brutális belépőkkel operálni, de ez egy döntő volt, és mindkét oldalon akadtak kemény szabálytalanságok. Az ember azért játszik, hogy győzzön, ebben sok az érzélem is. Szívesen nyertünk volna csúnya futballal is. Spanyolország a legjobb, a legjobb csapat győzött” – ismerte el sportszerűen a hollandok szakvezetője.

Forlán és Müller külföldijai

Az uruguayi Diego Forlán kapta a világbajnokság legjobb játékosát díjazó Aranylabdát. Az Atlético Madrid 31 éves csatára holtversenyben a góllövőlista élén végzett öt góllal. Forlán a szavazatok 23,4 százalékát kapta, mögötte az egyaránt társgólkirály holland Wesley Sneijder lett a második a voksok 21,8 százalékával, a spanyol David Villa pedig a harmadik. Az Aranycipő a német Thomas Mülleré. A Bayern München 20 éves támadója öt gólt szerzett a tornán, s ezzel került hasonlóan öt találattal jutott riválisai – Forlán, Sneijder és Villa – elé, hogy három gólpaszt is adott. ◀

Röviden

Nyert a Steaua, kikapott a CFR

Az Ausztriában edzőtáborozó Steaua labdarúgócsapat újabb sikert aratott, Romeo Surdu góljával 1-0-ra nyert a Ferencváros ellen. Kikapott viszont a román bajnok, a CFR 1907-et a Slavia Prága győzte le 4-2-re. A kolozsváriak góljait Traore szerezte a második játékrészben. Az Oțelul Galați egy osztrák negyedik ligás csapattal szórakozott, s bár a 25. perctől kölcsönadott kapusa, Abraham védett, 19-0-ra nyert a Sankt Johann ellen.

Dán, francia és német ellenfél

A magyar női kézilabda-válogatott a házigazdák csapattal, a vb-ezüstérmes franciákkal és a németekkel szerepel majd azonos csoportban a szeptemberi, dániai Világkupán. A hétvégi sorsolás alapján a másik négyesben az olimpiai bajnok norvégok, a világbajnok oroszok, a Vc-címvédő románok, valamint a svédek küzdenek majd egymással a szeptember 21-től 26-ig tartó aarhusi torna első szakaszában.

Fish nyert Newportban

A hazai közönség előtt szereplő Mardy Fish nyerte vasárnap az egyesült államokbeli Newportban rendezett, 442.500 dollár összdíjazású, füves pályás ATP-tenisztornát. A döntőben Fish 5-7, 6-3, 6-4-re verte a belga Olivier Rochust.

Junior ökölvívó-Eb Magyarországon

A nemzetközi szövetség (AIBA) és az Európai Bokszzövetség (EUBC) végrehajtó bizottságának marraresi ülésén eldöntötték, hogy Magyarország rendezheti a jövő évi férfi junior ökölvívó-Európa-bajnokságot. A kontinensviadal konkrét helyszínét később jelölik ki. A marokkói ülésen arról is döntés született, hogy a 2011-es férfi világbajnokságnak a dél-koreai Puszan helyett Azerbajdzsán fővárosa, Baku adhat otthont – utóbbi város 2012 tavaszán a londoni olimpia világszelejtezőjének házigazdája is lesz.

Filkor az AC Milannál

Filkor Attila korábbi válogatott magyar labdarúgó az előző szezonban mindent megnyert Internazionale labdarúgócsapatától a városi rivális AC Milánhoz igazolt. Lapértésülés szerint a piros-feketék megközelítőleg 7 millió eurót fizettek az Inter három fiatal játékosáért, köztük a hétfőn 22. születésnapját ünneplő magyar támadó középpályásért. Filkort az elmúlt két idényben kölcsönadta az Internazionale másodosztályú kluboknak, így megfordult a Grossetóban, a Sassuolóban és a Gallipoliban.

Szakmai szemmel – Mészöly Kálmán

„Sokan fanyalognak, úgynevezett szakkomentátorok a vb ideje alatt, hogy gyenge volt a színvonal, meg hasonlók. Én ezt nem így látom, és én két világbajnokságon játszottam játékosként, egyen pedig szakvezetőként vettem részt” – nyilatkozta az Új Magyar Szónak Mészöly Kálmán. Az egykori magyar válogatott labdarúgó és szövetségi kapitány szerint a dél-afrikai világbajnokság színvonalas volt, annak ellenére, hogy olyan nagycsapatok, mint az olaszok, franciák, argentinok vagy brazilok a vártnál korábban távoztak. „A fran-



ciáknál és olaszoknál komoly problémák voltak, a dél-amerikai sztár csapatok viszont inkább csak

elszámították magukat” – vélekedett Mészöly. Mint mondta, ma már futásban nem lehet ennél többet nyújtani, ami pedig a technikai felkészültséget illeti, csodálatos mozdulatokat, egyérintéses játékokat lehetett látni Dél-Afrikában. Mészöly Kálmán szerint ezúttal nem voltak kiugró klaszsisok, „Maradónák és Pelék”, de kiváló csapatokat lehetett látni. Ami a spanyolok győzelmét illeti, a szakember úgy véli, ez a sok hazai játékost is foglalkoztató spanyolországi sztár csapatoknak, elsősorban a Barcelonának és a Real Madridnak köszönhető.

BL: Tallinnban kezd a Debrecen

Labdarúgás

T. J. L.

► Az észet fővárosban, a Levadia Tallinn vendégként kezdi meg szereplését a labdarúgó-Bajnokok Ligája második selejtezőkörében a magyar bajnok Debreceni VSC. Az idén bajnokságot, VSC-pát, Ligakupát és Szuperkupát is megnyert hajdúsági együttes a BL előző kiírásában is megmérkőzött a Levadiával, s akkor előbb

idegenben, majd hazai pályán is 1-0-ra diadalmaskodott. A magyarok tegnap reggel indultak Észtországba. Laczkó Zsolt és a frissen igazolt, jelenleg sérüléssel bajlódó Dajan Simac nem tartott a csapattal, míg a hosszú kihagyás után ismét egészséges Bernáth Csaba esetében a szakvezetés nem akart kockáztatni. Akárcsak tavaly, a debrecenieknél három párharcot kell megnyerniük ahhoz, hogy a 32 csapatos főtáblára jussanak. A legutóbbi

kiírásban a hajdúságiak a svéd Kalmart, a Levadiát és a bolgár Levszki Szófiát búcsúztatták, a csoportkörön azonban győzelem és szerzett pont nélkül, 5-19-es gólaránnyal zárták. Igaz, három ellenfelük az angol FC Liverpool, az olasz Fiorentina, valamint a francia Olympique Lyon volt. A tallinni mérkőzés ma este, a fehér orosz Alekszej Kulbakov sípjelére kezdődik.

A mai műsor: FC Inter Baki (azeri)–Lech Poznan (len-

gyel), Lepajas Metalurgs (lett)–Sparta Prága (cseh), Birkirkara (máltai)–Zsolna (szlovák), FC Salzburg (osztrák)–HB Thorsavn (feröeri), Liteksz Lovecs (bolgár)–FK Rudar Pljevlja (montenegrói), Omonia Nicoszia (ciprusi)–FK Renova (macedón), AIK Solna (svéd)–Jeunesse d’Esch (luxemburgi), Hapoel Tel Aviv (izraeli)–FK Zeljeznica Sarajevó (bosnyák), Dinamo Zágráb (horvát)–FC Koper (szlovén), Bohemian FC

(ír)–The New Saints FC (walesi). További hat találkozót holnap bonyolítanak le: FK Aktobe (kazah)–FC Olimpi Rustavi (grúz), BATE Borisov (fehérorosz)–FH Hafnarfjörður (izlandi), FK Ekranas Kaunas (litván)–HJK Helsinki (finn), Sheriff Tiraszpol (moldovai)–Dinamo Tirana (albán), FK Partizan Belgrad (szerb)–Pjunik (örmény), Linfield FC (északír)–Rosenborg Trondheim (norvég). A visszavágókra július 20-án és 21-én kerül sor. ◀